

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PREVENCE KRIMINALITY V JIHLAVĚ:
ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A NÁVRHY
NA JEHO ZLEPŠENÍ**

Autor práce: Jana Plátová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jana Plátová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píbram

Název bakalářské práce: Prevence kriminality v Jihlavě: zhodnocení současného stavu a návrhy na jeho zlepšení

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crime Prevention in Jihlava: Evaluation of the Current Situation and Suggestions for Improvement

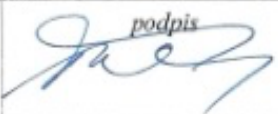
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): Mgr. et Mgr. Radek Fabian

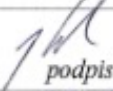
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Listopad 2024

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce je zhodnotit současné přístupy k prevenci kriminality ve městě Jihlava, identifikovat případné nedostatky a slabé stránky v rámci existujících preventivních opatření a na základě analýzy navrhnout konkrétní opatření ke snížení kriminality ve městě.

Student: Jana Plátová, DiS.	<i>datum</i> 15. 11. 2024	<i>podpis</i>
Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian	<i>datum</i> 15. 11. 2024	<i>podpis</i>

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	<i>2. 12. 2024</i> <i>datum</i>	<i>podpis</i>
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	<i>9. 12. 2024</i> <i>datum</i>	<i>podpis</i>
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	<i>10. 12. 2024</i> <i>datum</i>	<i>podpis</i>

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Mgr. Radku Fabianovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PLÁTOVÁ, J. *Prevence kriminality v Jihlavě: zhodnocení současného stavu a návrhy na jeho zlepšení*: bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Klíčová slova: prevence kriminality, městská policie Jihlava, pocit bezpečí

Práce se zabývá problematikou prevence kriminality a způsobem jejího organizování na různých úrovních státní správy a samosprávy. Pojednává o jednotlivých organizacích a institucích, které poskytují preventivní činnosti zaměřené na snižování kriminality a zvyšování bezpečnosti. Analyzuje přístupy městské policie, neziskových organizací, škol a státních institucí při realizaci preventivních opatření a shrnuje význam jejich vzájemné spolupráce. Zkoumá také efektivitu jednotlivých preventivních strategií a jejich dopad na cílové skupiny obyvatel, včetně dětí, mládeže a sociálně znevýhodněných skupin.

ABSTRACT

PLÁTOVÁ, J. *Crime Prevention in Jihlava: Evaluation of the Current Situation and Suggestions for Improvement*: bachelor's thesis. České Budějovice: University of European and Regional Studies, 2025. 64 s. Supervisor: Mgr. et Mgr. Radek Fabian

Key words: crime prevention, Jihlava city police, sense of security

The thesis addresses the issue of crime prevention and its organization at various levels of state administration and local government. It discusses the different organizations and institutions that provide preventive activities aimed at reducing crime and increasing safety. It analyzes the approaches of municipal police, non-profit organizations, schools, and state institutions in the implementation of preventive measures and summarizes the importance of their cooperation. It also examines the effectiveness of individual preventive strategies and their impact on target groups of the population, including children, youth, and socially disadvantaged groups.

Obsah

Úvod.....	9
1 Teoretická část – Cíl a metodika bakalářské práce.....	10
2 Vymezení základních pojmů	11
2.1 Kriminalita	11
2.2 Struktura prevence kriminality	13
2.3 Způsob organizování prevence kriminality	14
3 Cílové skupiny v rámci prevence kriminality	16
3.1 Děti a mládež.....	16
3.2 Rodiny s rizikovými faktory	17
3.3 Senioři.....	17
3.4 Osoby se závislostmi.....	18
3.5 Pachatelé trestných činů a recidivisté	18
3.6 Sociálně vyloučené skupiny.....	19
3.7 Oběti trestné činnosti.....	20
3.8 Komunity v rizikových oblastech	21
4 Organizace poskytující preventivní činnost v Jihlavě	22
4.1 Policie České republiky	22
4.2 Neziskové organizace.....	22
4.3 Městská policie v Jihlavě.....	24
4.4 Asistenti prevence kriminality	25
4.5 Domovník preventista	25
5 Město Jihlava	27
5.1 Obecní policie	28
5.2 Role Městské policie Jihlava	29
5.3 Vznik prevence kriminality v Jihlavě	30

5.4	<i>Plán prevence kriminality v Jihlavě pro rok 2023-2026</i>	32
6	Praktická část – analýza dotazníkového šetření	35
	Závěr	53
	Seznam použitých zdrojů	57
	Seznam tabulek a grafů	60
	Seznam příloh	61
	Přílohy	62

Úvod

Kriminalita představuje jedno z nejvýznamnějších ohrožení bezpečnosti moderní společnosti, ovlivňuje nejen životy jednotlivců, ale i kvalitu života celé komunity. Prevence kriminality je základním předpokladem k dosažení vyšší úrovně bezpečnosti, a to jak na úrovni jednotlivých měst, tak i státu jako celku. Téma prevence kriminality nabývá na důležitosti zvláště v období, kdy nárůst sociálních rozdílů, změny ve struktuře společnosti a další faktory mohou přispívat k vyššímu výskytu kriminality.

Město Jihlava, jakožto důležité centrum regionu Vysočina, čelí obdobným výzvám jako jiná města v České republice. Zajištění pocitu bezpečí obyvatel a snížení výskytu kriminality jsou klíčové faktory pro udržitelný rozvoj města. Tato bakalářská práce se zaměřuje na analýzu současných přístupů a metod prevence kriminality v Jihlavě a klade si za cíl identifikovat silné a slabé stránky existujících opatření a iniciativ. Zvláštní pozornost je věnována spolupráci městské policie, neziskových organizací a dalších zapojených subjektů, kteří společně tvoří pilíře bezpečnostního systému města.

Teoretická část této práce se věnuje vymezení klíčových pojmů a přístupů k prevenci kriminality, přičemž důraz bude kladen na různé formy prevence, jako jsou prevence primární, sekundární a terciární. Práce rovněž pojednává o rolích jednotlivých institucí a iniciativ působících v oblasti prevence kriminality. Praktická část se zaměřuje na vyhodnocení dotazníkového šetření mezi obyvateli Jihlavy, jehož cílem je zjistit, jak občané vnímají bezpečnost ve městě, jaké mají povědomí o stávajících preventivních opatřeních a jak hodnotí jejich účinnost.

Předpokládá se, že výzkum poskytne cenné informace nejen o stávající bezpečnostní situaci v Jihlavě, ale i o tom, jakým způsobem by bylo možné preventivní strategie zefektivnit a přizpůsobit potřebám obyvatel. Výsledky budou přínosné nejen pro městské orgány a organizace zapojené do prevence kriminality, ale také pro akademickou obec a širší veřejnost, které tato tematika zajímá. Vzhledem k tomu, že kvalitní prevence kriminality je klíčovým faktorem pro zajištění bezpečnosti obyvatel a posílení jejich důvěry v bezpečnostní složky, je toto téma nesmírně aktuální a zaslouží si podrobné zkoumání.

1 Teoretická část – Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit současné přístupy k prevenci kriminality ve městě Jihlava, přičemž se zaměříme na identifikaci klíčových nedostatků a slabých stránek stávajících preventivních opatření. Tato práce bude analyzovat, jak různé subjekty, jako jsou městská policie, neziskové organizace a další instituce, přispívají k bezpečnostním opatřením ve městě, a jak účinně tyto subjekty spolupracují při snižování kriminality. Na základě této analýzy budou navrženy konkrétní kroky, které povedou ke zlepšení bezpečnostní situace a ke zvýšení kvality života obyvatel Jihlavy. Práce se také zaměří na efektivitu preventivních strategií zaměřených na různé cílové skupiny, zejména děti, mládež a rizikové skupiny obyvatel, a přinese doporučení pro další rozvoj těchto strategií. Metodika práce kombinuje teoretický výzkum a praktické dotazníkové šetření. Teoretická část se zaměřuje na analýzu odborné literatury týkající se prevence kriminality, včetně rozlišení na primární, sekundární a terciární prevenci, a také na různé metody prevence, jako je sociální a situační prevence. Praktická část zahrnuje dotazníkové šetření mezi obyvateli Jihlavy, které se zaměřuje na vnímání bezpečnosti a povědomí o stávajících preventivních opatřeních. Data budou analyzována deskriptivní statistikou, výsledky budou prezentovány pomocí grafů. Cílem je získat konkrétní pohled na efektivitu stávajících opatření a identifikovat možné způsoby zlepšení prevence kriminality ve městě.

2 Vymezení základních pojmů

V teoretické části této práce budou nejprve vymezeny a vysvětleny klíčové pojmy vztahující se k dané problematice. Je nezbytné definovat a objasnit základní terminologii, aby bylo zajištěno správné porozumění dalším částem práce. Vymezení základních pojmů je důležitým východiskem pro pozdější rozbor a analýzu dané problematiky.

2.1 Kriminalita

Z lat. slova *criminalis* = zločinný – Tento pojem je přímo stanoven platným trestním právem, které určuje, jaké protispolečenské chování se vzhledem ke své nebezpečnosti považuje za trestné činy stíhané soudními orgány. Rozlišujeme kriminalitu zjevnou, která je registrovaná a kriminalita skrytou, o které se bezpečnostní složky a orgány činné v trestním řízení z různých důvodů nedozví. Na rozsah skryté kriminality má vliv důvěra občanů v bezpečnostní orgány, obava ze msty pachatelů, reakce občanů na oznamování trestné činnosti a kriminální citlivost, ke které patří míra tolerance k porušování zákonů. Struktura kriminality se vyjadřuje pomocí skupin trestných činů například proti veřejnému pořádku, proti životu a zdraví a proti majetku. Pokud již byl pachatel odsouzen pro nějaký trestný čin je potřeba zkoumat recidivu, to znamená opakování trestní činnosti.¹ Společnost reaguje na trestnou činnost prostřednictvím trestního stíhání, která zahrnuje identifikaci pachatelů, vyšetřování a následné soudní řízení s možným uložením trestů jako jsou tresty odnětí svobody, pokuty, alternativní tresty nebo jiné nepříznivé důsledky pro pachatele. Kromě toho se zabývá prevencí kriminality, kdy společnost a úřady zavádí opatření, jako jsou bezpečnostní iniciativy, sociální intervence a vzdělávací programy s cílem omezit faktory vedoucí k nezákonnému chování a podporovat celkovou bezpečnost a spravedlnost.² Podle Matouška a Matouškové kriminalita neovlivňuje pouze fyzickou bezpečnost jednotlivců, ale také psychické a sociální zdraví společnosti, což podtrhuje důležitost preventivních opatření.³

¹ NEŠPOR, Zdeněk. SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. [online]. 2017. [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

² TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie*. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4

³ MATOUŠEK, Oldřich a MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2011. 262 s. ISBN 978-80-7367-825-8.

Prevence kriminality

Prevence kriminality je definována jako souhrn všech opatření, která mají za cíl eliminovat nebo snížit riziko páchaní trestné činnosti ve společnosti. Preventivní opatření jsou zaměřena na odstranění příčin kriminality, zlepšení bezpečnostní situace a posílení důvěry veřejnosti v bezpečnostní složky. Prevence kriminality má dlouhodobé pozitivní dopady na snížení zátěže bezpečnostních složek a zvyšuje celkovou kvalitu života obyvatel.⁴

Mezinárodní pohled na kriminalitu a prevenci

V oblasti prevence kriminality jsou cenné také zkušenosti ze zahraničí, které mohou být inspirací i pro český kontext. V mnoha státech, například ve Spojených státech nebo ve Velké Británii, se uplatňuje koncept komunitní prevence, který se zaměřuje na vytváření bezpečných sousedství, podporu pozitivních sociálních vazeb a úzkou spolupráci mezi místními obyvateli, policií a dalšími institucemi. Tento přístup se ukázal jako velmi efektivní zejména v komunitách s vyšší mírou kriminality, kde je důležité vytvořit prostředí, které odrazuje od páchaní trestných činů a podporuje občanskou zodpovědnost. Wilson a Petersilia zdůrazňují význam situační prevence, která spočívá v tom, že se prostředí upraví tak, aby se snížily příležitosti k páchaní trestné činnosti. Mezi konkrétní opatření patří například zlepšení osvětlení na veřejných místech, zavedení kamerových systémů nebo úpravy urbanistického plánování tak, aby rizikové oblasti byly bezpečnější. Tato opatření se ukázala jako velmi efektivní při snižování kriminality ve veřejném prostoru.⁵

Úrovně preventivních aktivit

Prevence kriminality může být rozdělena na tři hlavní úrovně:

- Primární prevence se zaměřuje na celou populaci s cílem předcházet vzniku kriminálního chování prostřednictvím vzdělávacích a preventivních programů. Například programy zaměřené na osvětu ve školách a rozvoj volnočasových aktivit jsou příklady primární prevence, která podporuje zdravé a pozitivní vzorce chování.⁶

⁴ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie*. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁵ WILSON, James Q. a PETERSILIA, Joan. *Crime and Public Policy*. New York: Oxford University Press, 2011. 656 s. ISBN 978-0-19-539936-3.

⁶ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie*. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

- Sekundární úroveň se zaměřuje na rizikové skupiny, které jsou ohroženy zvýšeným rizikem páchaní trestné činnosti nebo se mohou stát jejími oběťmi. Cílem je identifikovat tyto skupiny a poskytnout jim potřebnou pomoc a podporu, aby se zabránilo jejich zapojení do kriminality. Tento typ prevence je často realizován prostřednictvím cílených intervencí a dohledu nad rizikovými jednotlivci a komunitami.⁷
- Terciální úroveň se týká osob, které již páchaly trestnou činností, a jejím cílem je zabránit recidivě. Důležitým prvkem terciární prevence je resocializace těchto osob a jejich opětovné začlenění do společnosti, například prostřednictvím programů zaměstnanosti, vzdělávání nebo sociální podpory.⁸

2.2 Struktura prevence kriminality

Struktura prevence kriminality zahrnuje různé prvky a úrovně, které mají snahu dosáhnout cíle snížení trestné činnosti a posílení bezpečnosti v komunitách. Obvykle se tato struktura skládá z několika klíčových bodů.

- **Sociální prevence** se zaměřuje na odstraňování příčin kriminality, jako jsou nepříznivé sociální a ekonomické podmínky. Sociální prevence zahrnuje přístup ke zlepšení sociálních podmínek, vzdělávání a integraci rizikových skupin do společnosti.⁹ Tento přístup je dlouhodobý a vyžaduje spolupráci státních institucí, neziskových organizací a komunitních skupin.
- **Situační prevence** spočívá ve snižování příležitostí k páchaní trestné činnosti prostřednictvím úprav prostředí, které ztěžují nebo znemožňují páchaní trestné činnosti. Mezi opatření situační prevence patří například instalace bezpečnostních kamer, lepší osvětlení veřejných prostranství, zlepšení fyzické bezpečnosti budov nebo regulace přístupu do rizikových oblastí.¹⁰
- **Prevence viktinnosti a pomoc obětem trestných činů** je založena na principech bezpečného chování, přizpůsobeného různým kriminálním situacím a psychické odolnosti ohrožených osob. V praxi zahrnuje skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink obranných strategií a podporu využívání technických prostředků k ochraně před trestnou činností. Používá

⁷ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie*. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4.

⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana a MOUSILOVÁ, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 144 s. ISBN 80-86795-05-5.

⁹ SVATOŠ, Roman. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.

¹⁰ „Tamtéž“

metody sociální i situační prevence, které se aplikují na základě míry ohrožení na úrovni primární, sekundární nebo terciární prevence.¹¹

2.3 Způsob organizování prevence kriminality

Organizace prevence kriminality zahrnuje soubor činností a opatření, které jsou prováděny na různých úrovních řízení, a to jak na úrovni státní správy, tak na místní úrovni. Prevence kriminality vyžaduje spolupráci různých subjektů, včetně státních institucí, místních samospráv, neziskových organizací a dalších partnerů, kteří se zaměřují na zvyšování bezpečnosti a kvality života ve společnosti.

- **Mezirezortní úroveň** – organizace prevence kriminality se v České republice řídí především koncepcí Ministerstva vnitra, která stanovuje národní strategii prevence kriminality. Tato úroveň je zastoupena v Republikovém výboru. Republikový výbor pro prevenci kriminality je orgánem, který koordinuje činnosti mezi jednotlivými ministerstvy a dalšími resorty, jejichž činnost je relevantní pro snižování výskytu kriminality. Hlavním cílem tohoto výboru je zajistit, aby byla prevence kriminality součástí celostátní strategie a aby jednotlivé resorty spolupracovaly na dosažení společných cílů.¹²
- **Resortní úroveň** – jsou do prevence kriminality zapojena jednotlivá ministerstva, jako je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (zodpovědné za preventivní programy ve školách), Ministerstvo práce a sociálních věcí (podpora programů zaměřených na sociální začleňování a prevenci rizikového chování) a Ministerstvo zdravotnictví (podpora zdravotních programů, které snižují faktory spojené s kriminalitou.)¹³
- **Místní úroveň** – do této úrovně jsou zapojeny orgány veřejné správy, policie, nevládní organizace a další instituce působící v obcích. Základem systému prevence kriminality na místní úrovni je optimální rozdělení působnosti v oblastech sociální a situační prevence, vždy s ohledem na konkrétní místní

¹¹ MINISTERSTVO VNITRA. *O nás/ Prevence kriminality* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

¹² “Tamtéž”

¹³ ŘÍČAN, Pavel. *Sociální a osobnostní výchova: Prevence rizikového chování*. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-742-8.

situaci, potřeby a dostupné možnosti. Pro tyto programy je ročně vyčleněna finanční podpora ze státního rozpočtu.¹⁴

¹⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *O nás/ Prevence kriminality* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

3 Cílové skupiny v rámci prevence kriminality

Prevence kriminality se zaměřuje na různé skupiny obyvatel, které se mohou nacházet v rizikových situacích. Každá z těchto skupin potřebuje specifický přístup, který zohledňuje jejich sociální, ekonomické a psychologické okolnosti. Níže jsou uvedeny hlavní cílové skupiny, na které se preventivní opatření zaměřují.

3.1 Děti a mládež

Děti a mládež patří mezi nejohroženější cílové skupiny v oblasti prevence kriminality. Mladí lidé jsou ve fázi vývoje, kdy jsou snadno ovlivnitelní různými negativními faktory, ať už jde o tlak vrstevníků nebo o problematické rodinné zázemí. Mezi klíčové aktivity zaměřené na prevenci patří školní programy, které podporují právní povědomí, rozvoj sociálních dovedností a prevenci šikany. Dalším důležitým prvkem jsou volnočasové aktivity, které nabízejí pozitivní vzory a snižují riziko, že se mladí lidé zapojí do rizikového chování.¹⁵ Je důležité zapojit děti a mládež do programů, které podporují jejich zdravý vývoj a chrání je před negativními vlivy. Tyto programy často zahrnují intervence zaměřené na rizikové jedince a jejich rodiny, což poskytuje komplexní podporu a prevenci.¹⁶ Zákon č. 109/2002 Sb., *o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů* se zaměřuje na výchovu dětí a mládeže v ústavních a ochranných zařízeních. Tato preventivní péče má za cíl snižovat riziko zapojení těchto mladých lidí do trestné činnosti, posilovat jejich sociální dovednosti a připravit je na úspěšné začlenění do společnosti.¹⁷ Důležitou součástí prevence je včasná identifikace rizikových faktorů a intervence, která zahrnuje spolupráci se školami, rodinami i komunitními organizacemi. Tím se vytváří prostředí, které poskytuje podporu a alternativy ke kriminálnímu chování.¹⁸ Významnou roli hrají také programy resocializace zaměřené na mladistvé, kteří se již do kriminálního jednání zapojili. Tyto

¹⁵ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Prevence kriminality*. Praha: Grada, 2012. 198 s. ISBN 978-80-247-4665-4.

¹⁶ VEČERKA, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.

¹⁷ Zákon č. 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>.

¹⁸ ZOUBKOVÁ, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Praha: Armex, 2010. 144 s. ISBN 978-80-86795-05-5.

programy zahrnují podporu ve vzdělávání, pracovním uplatnění a reintegraci do společnosti.¹⁹

3.2 Rodiny s rizikovými faktory

Rodiny s nízkým sociálním statusem, nezaměstnaností, závislostmi či konfliktním prostředím jsou obzvlášť ohrožené kriminalitou, především u dětí a dospívajících. Klíčovou součástí prevence je podpora rodičovských dovedností, která pomáhá vytvářet stabilní a bezpečné rodinné prostředí. Rodiče by měli mít přístup ke vzdělávacím programům zaměřeným na výchovu, řešení konfliktů a finanční gramotnost, což může pomoci předcházet dluhům a sociálním problémům. Neméně důležité je poskytnutí psychologické a sociální podpory, jelikož stres a nejistota často vedou k problémovému chování. Důraz by měl být kladen i na děti a jejich trávení volného času – nabídka volnočasových aktivit či sportovních kroužků může pomoci předcházet rizikovému chování a negativním vlivům okolí.²⁰ Efektivní prevence kriminality v těchto rodinách tedy spočívá v kombinaci vzdělávacích a podpůrných programů, finanční stability a aktivního trávení volného času dětí, což přispívá k lepšímu fungování rodiny a snížení rizika vzniku delikventního chování.

3.3 Seniori

Seniori patří mezi nejzranitelnější skupiny, pokud jde o kriminalitu, zejména podvody, krádeže a násilné trestné činy. Kvůli své důvěřivosti a omezené schopnosti rychle reagovat se často stávají cílem pachatelů. Nejčastějšími trestnými činy páchanými na seniorech jsou podvodné telefonáty, falešní prodejci či násilí ze strany blízkých osob.

Prevence kriminality u seniorů se zaměřuje především na osvětu a zvýšení informovanosti. Důležitou roli hraje spolupráce s policií, městskou policií a neziskovými organizacemi, které organizují přednášky, kurzy sebeobrany a distribuují informační materiály varující před podvodnými praktikami.²¹ Kromě vzdělávání je klíčové také posilování sousedské spolupráce a pravidelný kontakt s rodinou či komunitou, což může snížit riziko sociální izolace a zvýšit pocit bezpečí. Efektivní prevencí je také zajištění

¹⁹ ZAPLETAL, Josef. *Prevence kriminality*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 92 s. ISBN 80-7251-200-5.

²⁰ VEČERKA, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.

²¹ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Prevence kriminality*. Praha: Grada, 2012. 198 s. ISBN 978-80-247-4665-4.

základních bezpečnostních opatření, jako jsou kvalitní zámky, bezpečnostní řetízky či osobní alarmy. Senioři by měli být vedeni k opatrnosti při poskytování osobních údajů a finančních informací neznámým osobám. Prevence kriminality v této oblasti tak spočívá v kombinaci osvěty, technického zabezpečení a sociálního kontaktu, což pomáhá minimalizovat riziko, že se stanou oběťmi trestné činnosti.²²

3.4 Osoby se závislostmi

Osoby závislé na návykových látkách nebo hazardních hrách představují vysoce rizikovou skupinu v souvislosti s kriminalitou. Často se ocitají na hranici zákona, ať už jako pachatelé trestné činnosti, nebo naopak jako její oběti. Finanční problémy spojené se závislostí mohou vést k majetkové trestné činnosti, jako jsou krádeže, podvody nebo loupeže. Současně se však tyto lidé stávají snadným terčem vykořisťování, vydírání nebo násilí, ať už ze strany dealerů, lichvářů nebo jiných kriminálních skupin. Prevence kriminality u této skupiny se zaměřuje na individuální přístup, především na léčbu závislosti a podporu v procesu resocializace. Důležitou roli hrají adiktologické služby, nízkoprahová centra, terapeutické programy a sociální pracovníci, kteří těmto osobám pomáhají vrátit se zpět do běžného života. Vedle odborné pomoci je klíčové i zajištění stabilního prostředí – podpora zaměstnání, bydlení a sociálních vazeb, protože právě sociální vyloučení a nejistota mohou vést k návratu k rizikovému chování. Velkým problémem je také prevence recidivy, tedy zamezení návratu k trestné činnosti po propuštění z výkonu trestu nebo po ukončení léčby. V tomto ohledu je zásadní spolupráce mezi institucemi, jako jsou organizace zaměřené na pomoc závislým, státní správa a policie. Efektivní přístup spočívá nejen v léčbě, ale i v dlouhodobé podpoře a vytváření podmínek pro stabilní a bezpečný život těchto osob. Celkově lze říci, že prevence kriminality v této oblasti nespočívá pouze v potírání drogové kriminality či hazardu, ale především v nabídce možností, jak závislým pomoci vymanit se z bludného kruhu trestné činnosti a závislosti.²³

3.5 Pachatelé trestných činů a recidivisté

Pachatelé trestných činů, zejména recidivisté, představují skupinu, u které je zásadní zabránit opakování trestné činnosti. Mnoho z těchto osob se po výkonu trestu ocitá v sociální izolaci, bez stabilního zázemí, práce a často i bez podpory rodiny. Právě

²² VEČERKA, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.

²³ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Prevence kriminality*. Praha: Grada, 2012. 198 s. ISBN 978-80-247-4665-4.

tyto faktory přispívají k jejich návratu k trestné činnosti, protože v mnoha případech nemají jiné východisko. Zásadní roli zde proto hraje systém resocializace, který pomáhá pachatelům začlenit se zpět do společnosti a snížit riziko recidivy.

Jedním z klíčových prvků prevence je vzdělávání a pracovní začlenění. Osoby, které si odpykaly trest odnětí svobody, často nemají dostatečnou kvalifikaci nebo zkušenosti potřebné pro získání zaměstnání, což je jedním z důvodů, proč se opět uchylují k nelegálním činnostem. Programy zaměřené na rekvalifikaci a podporu zaměstnanosti jim mohou pomoci získat pracovní dovednosti a stabilní příjem, čímž se sníží riziko návratu k kriminalitě. Vedle pracovního zařazení je důležité i psychologické a sociální poradenství, které pomáhá bývalým vězňům vyrovnat se s minulostí a překonat překážky spojené s návratem do běžného života. Důležitou součástí resocializace je také prevence návratu do kriminálního prostředí a podpora zdravých sociálních vazeb, které mohou pomoci vytvořit nový životní směr. Efektivní prevence recidivy tedy nespočívá pouze v represivních opatřeních, ale zejména v poskytování reálných možností, jak se pachatelé mohou vrátit do společnosti a vést život bez trestné činnosti. Zajištění vzdělání, zaměstnání a psychologické podpory je klíčem k tomu, aby se snížil počet recidivistů a zvýšila se šance na jejich úspěšnou reintegraci.²⁴

3.6 Sociálně vyloučené skupiny

Sociálně vyloučené skupiny patří mezi ohrožené části společnosti, jelikož často čelí nezaměstnanosti, nízké úrovni vzdělání, horším životním podmínkám a celkové izolaci. Tito lidé mají omezené možnosti uplatnění na trhu práce, což může vést k finanční nouzi a zvýšenému riziku zapojení do kriminálních aktivit, ať už z důvodu přežití nebo vlivem sociálního prostředí, ve kterém se pohybují.

Jedním z klíčových preventivních opatření je podpora sociální integrace, která zahrnuje nejen vzdělávací programy, ale i pracovní příležitosti zaměřené na rekvalifikaci a získání dovedností potřebných pro dlouhodobé zaměstnání. Stabilní práce a pravidelný příjem mohou výrazně přispět ke zlepšení životní situace a snížení rizika sociálního vyloučení. Důležitou součástí prevence je také rozvoj komunitních aktivit, které mohou poskytnout prostor pro budování pozitivních sociálních vazeb. Podpora volnočasových a vzdělávacích programů pro děti a mládež ze sociálně znevýhodněných skupin pomáhá

²⁴ VEČERKA, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.

předcházet generační chudobě a snižuje riziko, že se mladí lidé dostanou na cestu kriminality. Neméně podstatné je i zlepšení životních podmínek v oblastech, kde žijí sociálně vyloučené komunity. Investice do infrastruktury, bydlení a přístup k základním sociálním službám mohou mít pozitivní vliv nejen na jednotlivce, ale i na celou komunitu. Prevence kriminality v těchto skupinách by tedy měla být komplexní a zaměřená nejen na potírání kriminality jako takové, ale především na vytváření podmínek, které umožní lidem vymanit se z bludného kruhu sociálního vyloučení a zajistit jim lepší vyhlídky do budoucna.²⁵

3.7 Oběti trestné činnosti

Oběti trestných činů představují jednu z klíčových skupin, na kterou se zaměřuje prevence kriminality. Utrpěná újma, ať už fyzická, psychická nebo materiální, může mít dlouhodobé dopady na jejich život, přičemž bez odpovídající pomoci se mohou ocitnout v sociální izolaci, ztrátě důvěry ve státní instituci nebo i ve stavu, kdy se bojí znovu obrátit na policii. Důležité je proto zajistit obětem dostatečnou podporu, která jim pomůže nejen s vyrovnáním se s následky trestného činu, ale také s prevencí další viktimizace.

Klíčovým prvkem je psychologická pomoc, která obětem umožňuje lépe zvládnout trauma spojené se zážitkem trestné činnosti. Mnoho obětí trpí strachem, úzkostmi nebo pocity bezmoci, a proto je důležité, aby měly přístup ke krizovým centrům, odbornému poradenství nebo terapeutické podpoře, která jim pomůže se s těmito následky vyrovnat. Neméně důležitá je právní pomoc, která obětem umožňuje lépe se orientovat v jejich právech a možnostech obrany. Mnoho lidí si není jistých, jak postupovat po spáchání trestného činu, na koho se obrátit nebo jaké kroky podniknout k ochraně svých zájmů. Právní poradenství může obětem pomoci s podáním trestního oznámení, žádostí o náhradu škody nebo s orientací v soudním řízení. Prevence opakované viktimizace spočívá nejen v individuální podpoře obětí, ale i v systémových opatřeních, která zajišťují jejich ochranu. Patří sem například opatření proti domácímu násilí, ochranné programy pro oběti obchodování s lidmi nebo posilování bezpečnostních mechanismů pro osoby, které se staly terčem násilné trestné činnosti. Je proto důležité, aby oběti měly k dispozici síť institucí a organizací, na které se mohou obrátit, a aby věděly, že na svou situaci nejsou samy. Důraz na psychologickou, právní a sociální

²⁵ ZAPLETAL, Josef. *Prevence kriminality*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 92 s. ISBN 80-7251-200-5.

podporu může výrazně přispět k jejich stabilizaci a zároveň snížit riziko dalšího ohrožení nebo viktimizace.²⁶

3.8 Komunity v rizikových oblastech

Komunity žijící v oblastech s vyšší mírou kriminality čelí řadě problémů, které mohou negativně ovlivnit nejen bezpečnost, ale i celkovou kvalitu života jejich obyvatel. Častým jevem bývá zvýšený výskyt vandalismu, násilných trestných činů nebo drogové kriminality, což vede ke zhoršení mezilidských vztahů a postupné degradaci veřejného prostoru. Z tohoto důvodu je klíčové zaměřit se na preventivní opatření, která mají za cíl nejen snížení kriminality, ale i posílení soudržnosti komunity a vytvoření prostředí, kde se lidé budou cítit bezpečně.

Jedním z nejúčinnějších nástrojů prevence jsou komunitní programy, které podporují revitalizaci veřejných prostranství a zapojení obyvatel do rozhodovacích procesů. Oprava a údržba společných prostor, jako jsou parky, dětská hřiště nebo sportoviště, může výrazně přispět k pocitu bezpečí a zároveň posílit odpovědnost místních obyvatel za prostředí, ve kterém žijí. Důležitou součástí prevence je posilování sociálních vazeb v komunitě. Organizování společenských a vzdělávacích aktivit, sousedských setkání nebo programů pro mládež pomáhá rozvíjet dobré vztahy mezi obyvateli a přispívá k vyšší míře spolupráce při řešení problémů. Čím pevnější jsou sociální vazby, tím menší je pravděpodobnost, že se v lokalitě bude dařit kriminální činnosti. Neméně důležitá je spolupráce s policií a místní samosprávou, která může podpořit preventivní opatření například prostřednictvím zvýšeného dohledu v problémových oblastech, zapojení strážníků do komunitních akcí nebo vytvořením sousedských hlídek. Policie hraje důležitou roli nejen v oblasti represivních opatření, ale také v budování důvěry mezi obyvateli a bezpečnostními složkami. Efektivní prevence kriminality v rizikových komunitách tedy spočívá v propojení několika opatření – revitalizace veřejného prostoru, posílení sociálních vazeb a úzké spolupráce mezi občany, policií a místními úřady. Pouze dlouhodobý a systematický přístup může vést ke skutečnému zlepšení bezpečnostní situace a zvýšení kvality života v těchto oblastech.²⁷

²⁶ VEČERKA, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.

²⁷ PROTIVINSKÝ, Miroslav. *Prevence kriminality*. Praha: Grada, 2012. 198 s. ISBN 978-80-247-4665-4.

4 Organizace poskytující preventivní činnost v Jihlavě

Klíčovou roli v oblasti prevence rizikového chování a sociálně nežádoucích jevů sehrávají Policie České republiky, neziskové organizace a samospráva města. Policie ČR realizuje rozsáhlé preventivní programy cílené na děti, mládež, pedagogy i rodiče s cílem předcházet kriminalitě a dalším problémům. Neziskové organizace pak pokrývají širokou škálu preventivních témat od protidrogové prevence po finanční gramotnost využívající různorodé přístupy a metody jako besedy, kurzy, volnočasové aktivity či tvorbu edukačních materiálů. Samospráva města se podílí prostřednictvím městské policie, která kromě bezpečnostního dohledu organizuje preventivní programy pro školy a seniory. Podporuje také rozvoj bezpečnostní infrastruktury, jako je kamerový systém a lepší osvětlení rizikových míst, a spolupracuje se školami a komunitními centry na prevenci kriminality. Mapování činnosti a strategií těchto subjektů představuje zásadní součást analýzy preventivních snah v této oblasti.

4.1 Policie České republiky

Policie České republiky hraje klíčovou roli při předcházení kriminalitě ve městě Jihlava. Provádí preventivní programy zaměřené na děti, mládež, pedagogy i seniory. Tato činnost zahrnuje různé akce, jako jsou besedy na školách, informační kampaně, bezpečnostní programy pro seniory a preventivní akce zaměřené na veřejné prostory. Mezi konkrétní aktivity patří i kampaně jako "Zebra se za tebe nerozhledne", které jsou zaměřené na bezpečnost chodců. Kromě preventivních besed a informačních kampaní se Policie ČR věnuje i přímé spolupráci s komunitami v rizikových oblastech. Tyto aktivity zahrnují zejména osvětu v oblasti předcházení drogové kriminality, domácího násilí a dalších druhů trestné činnosti, které jsou často spojeny s rizikovými prostředím. Důraz je kladen na budování důvěry mezi policií a občany, což je klíčové pro efektivní prevenci.²⁸

4.2 Neziskové organizace

Významnou roli v prevenci kriminality v Jihlavě hrají také různé neziskové organizace, které se specializují na pomoc ohroženým skupinám obyvatel.

²⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Prevence*. [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-609977.aspx>

- **Bílý kruh bezpečí** – poskytuje specializovanou, diskrétní pomoc, morální a emocionální podporu určenou obětem a svědkům trestných činů. Tato poradna v Jihlavě je součástí celostátní sítě poraden Bílého kruhu bezpečí, kterých je celkem devět v České republice. Odborně způsobilí poradci, právníci, psychologové a sociální pracovníci zajišťují pomoc prostřednictvím bezplatné nonstop linky a dalších klíčových sociálních pracovníků. Služby respektují individuální potřeby oběti a přihlížejí k okolnostem trestného činu; základní sociální služby jsou pro klienty bezplatné.²⁹
- **Centrum U Větrníku Jihlava** – cílem Centra U Větrníku je minimalizovat potenciální rizika a škody spojené s užíváním nelegálních návykových látek u uživatelů, osob jim blízkých a veřejnosti v regionech Jihlavsko a Pelhřimovsko. Centrum přispívá k ochraně veřejného zdraví eliminací těchto rizik a škod. Poskytované služby zahrnují terénní i ambulantní péči, zaměřenou na skupiny lidí starších 15 let užívajících nelegální drogy, jejich rodiny a blízké osoby. Ambulantní forma poskytování služeb má maximální kapacitu 12 míst, zatímco terénní služby jsou dostupné pro maximálně 8 osob.³⁰
- **Centrum primární prevence Vrakbar Jihlava** – aktivně poskytuje programy Všeobecné primární prevence a Selektivní prevence v kraji Vysočina, zejména na území Jihlavska a Pelhřimovska, a dlouhodobě spolupracuje s několika základními školami. Jeho hlavním cílem je podpora pozitivního vývoje a rozvoje dětí, mladých lidí, žáků a studentů skrze efektivní primární prevenci a poskytnutí znalostí a postojů podporujících zdravý životní styl. Pomocí interaktivních pedagogických metod předává komplexní a pravdivé informace o formách rizikového chování, jako je agresivita, šikana, užívání návykových látek, rasismus, záškoláctví a další.³¹
- **Erko Jihlava** – specializuje se na poskytování podpory skupinám klientů ve věku od 6 do 26 let, kteří čelí různým společenským rizikům. Tato zařízení poskytují pomoc zejména jedincům ohroženým nebo závislým na návykových látkách, s rizikovým chováním, příslušníkům etnických menšin a dětem z romské

²⁹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ. [online]. 2009 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz>

³⁰ CHARITA JIHLAVA. *O nás* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/o-nas/>

³¹ CHARITA JIHLAVA. *Výpis služeb* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/k-centrum/>

komunity. Hlavním cílem Erka je rozvíjet dovednosti a schopnosti dětí, budovat přátelské vztahy mezi různými skupinami a vytvářet podmínky pro sociální integraci v jejich nepříznivém životním prostředí.³²

- **Následná péče Jihlava** – Tato služba je určena jedincům, kteří absolvovali léčbu kvůli své závislosti a má za cíl poskytnout jim podmínky pro úspěšné začlenění zpět do běžného života a udržení soběstačné abstinence. Zaměřuje se na individuální přístup a nabízí širokou škálu aktivit, včetně skupinových terapií, prevence relapsu, individuálního poradenství a terapie, zážitkových programů a dalších. Služba je dostupná pro dospělé muže a ženy starší 18 let, kteří absolvovali léčbu po dobu minimálně 3 měsíců. Kapacita pro pobytovou formu je 15 osob s minimální délkou pobytu stanovenou na 6 měsíců.³³
- **F. Point** – Jedná se o spolek, který je neziskovou, dobrovolnou a nevládní organizací, sdružující občany pracující v oblasti prevence sociálně-patologických jevů ve společnosti. Hlavním zaměřením je poskytování pomoci dětem, adaptace cizinců a osob z vyloučených lokalit a také poskytování znalostí křesťanských duchovních hodnot.³⁴

4.3 Městská policie v Jihlavě

Městská policie se kromě represivních činností věnuje i široké škále preventivních aktivit zaměřených na různé věkové skupiny obyvatel. Městská policie zajišťuje dohled nad městským kamerovým monitorovacím systémem, který je klíčovým prvkem prevence kriminality ve veřejných prostorech. Její činnost zahrnuje také preventivní programy na školách, besedy se seniory a další aktivity zaměřené na zvýšení bezpečnosti obyvatel. Městská policie organizuje různé akce a soutěže pro děti, které mají za cíl podporovat aktivní a bezpečné trávení volného času. Jedním z hlavních cílů městské policie je zlepšovat povědomí veřejnosti o prevenci kriminality a budovat vzájemnou důvěru mezi policií a občany. Policie se snaží o to, aby se obyvatelé Jihlavy cítili bezpečně a věděli, že jejich bezpečnost je prioritou.³⁵

³² CHARITA JIHLAVA. *Výpis služeb* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/k-centrum/>

³³ "Tamtéž"

³⁴ F POINT. *O nás* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.fpoint.cz/o-nas>

³⁵ MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA. *Prevence kriminality* [online]. 2021 [cit. 2024-11-29]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/prevence%2Dkriminality/d-516196/p1=110216>

4.4 Asistenti prevence kriminality

Důležité je zmínit tuto funkci, která v Jihlavě byla schválena zastupitelstvem. Asistenti prevence kriminality začali svou činnost v Jihlavě v květnu 2020 a jejich pravidelný dohled nad sociálně vyloučenými skupinami obyvatel v lokalitách s vyšší přestupkovou činností nebo větší koncentrací problematické mládeže dosahuje očekávaných výsledků. Projekt, který zavádí činnost asistentů prevence kriminality, je hodnocen kladně všemi zapojenými subjekty. Statutární město Jihlava plánuje nadále systematicky pokračovat v aktivitách prevence kriminality s podporou APK a hledá nové zdroje financování pro další činnost asistentů prevence kriminality po skončení tohoto projektu. Dále se asistent prevence kriminality věnuje prevenci případných sousedských konfliktů a posiluje porozumění mezi majoritní komunitou a sociálně vyloučenými osobami. Zároveň se podílí na zajištění vymahatelnosti práva v sociálně vyloučených lokalitách. Jeho zaměstnání je v rámci místní samosprávy a zahrnuje činnost, která nepřímo souvisí s pravomocemi obecní policie stanovenými zákonem. Předpokladem pro tuto roli je důkladné porozumění sociálně vyloučeným lokalitám a vztahům uvnitř nich. Díky úsilí asistentů prevence kriminality došlo během realizace projektu k významnému snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků, zejména v centru města a okolních lokalitách. Jejich spolupráce s městskou policií vedla k úspěšnému vyřešení několika trestních případů a jejich preventivní činnost přinesla pozitivní výsledky při komunikaci s nájemníky problematických bytových domů.³⁶

4.5 Domovník preventista

Od roku 2021 v Jihlavě pod záštitou Magistrátu města a prostřednictvím Majetkového odboru běží projekty zaměřené na podporu domovníků preventistů. Tito domovníci, kteří působí ve dvou městských bytech, jsou spojovacím článkem mezi majetkovým odborem a nájemníky, čímž přispívají k lepšímu dodržování domovního řádu a zvyšují pocit bezpečí ve společných prostorech. Domovníci, kteří žijí v těchto objektech, mají přirozený zájem na zlepšení podmínek a na zvýšení spokojenosti a bezpečnosti pro všechny obyvatele. Město každoročně podává žádost o finanční podporu z Ministerstva vnitra ČR pro tyto domovníky, kteří jsou angažováni na dohodu

³⁶ STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA. *Asistent prevence kriminality* [online]. 2022 [cit. 2024-11-30]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/cinnost-asistentu-prevence-kriminality-pokracuje-i-v-roce-2022/d-550856>

o pracovní činnosti na roční bázi. V rámci svých pravomocí domovníci zajišťují pořádek a klid, aktivně předcházejí vandalismu a nepřipustnému chování, a v případě potřeby spolupracují s asistenty prevence kriminality z městské policie. Pro podporu své činnosti jsou pravidelně pod dohledem pracovníkem majetkového odboru, který jim poskytuje mentorství a směrnice.³⁷

³⁷ JIHLAVA. *Domovník – preventista*. [online]. 2021. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/domovnik-preventista/d-546355>

5 Město Jihlava

Jihlava, ležící na pomezí Čech a Moravy, má bohatou historii sahající až do středověku, kdy byla významným centrem těžby stříbra ve střední Evropě.³⁸ Těžba přinesla městu rychlý ekonomický a kulturní rozvoj. Získání městských práv zajistilo Jihlavě autonomii a statut královského města, což posílilo její prestiž a ekonomickou stabilitu. Městské hradby, vybudované jako ochrana města, a radnice, která se stala symbolem Jihlavy, jsou důkazem jejího středověkého významu.³⁹ Dnes Jihlava spojuje historické dědictví s moderním rozvojem, přičemž důraz je kladen nejen na zachování kulturní identity, ale také na bezpečnost a prevenci kriminality. Historické památky, jako gotické kostely, renesanční měšťanské domy a pozůstatky městského opevnění, přitahují návštěvníky z celé republiky i zahraničí, což klade vyšší nároky na bezpečnostní opatření v turisticky frekventovaných lokalitách. Město aktivně investuje do infrastruktury nejen s cílem zlepšit kvalitu života obyvatel, ale také zvýšit bezpečnost na veřejných prostranstvích. Rekonstrukce veřejných prostor zahrnuje například instalaci moderního veřejného osvětlení v rizikových oblastech, rozšiřování městského kamerového systému či úpravy dopravních uzlů s důrazem na prevenci nehod a kriminality. Zlepšení městské hromadné dopravy rovněž přispívá ke zvýšení bezpečnosti, například posílením osvětlení zastávek či zavedením kamerového dohledu v dopravních prostředcích. Tento systematický přístup pomáhá nejen k rozvoji města, ale také k posilování pocitu bezpečí mezi obyvateli i návštěvníky Jihlavy.⁴⁰ V Jihlavě se již řadu let realizuje řada preventivních programů, které mají za cíl podporovat bezpečnost, zdravý životní styl a zlepšovat kvalitu života obyvatel. Jednou z klíčových organizací v této oblasti je Centrum primární prevence Vrakbar. Jeho aktivity jsou zaměřeny především na děti a mládež a řeší témata jako šikana, kyberšikana nebo užívání návykových látek. Programy jsou vedeny interaktivní formou, která pomáhá dětem lépe pochopit rizika a naučit se, jak na ně správně reagovat. Například workshop „Společně proti šikaně“ ukazuje, jak rozpoznat šikanu a efektivně proti ní zakročit.⁴¹ Podobné zaměření má Centrum primární prevence DOK Jihlava, které spolupracuje se školami všech stupňů.

³⁸ BARTLOVÁ, Milena. *Jihlava – dějiny moravských měst*. Brno: Moravské zemské studium, 2009. 878 s. ISBN 978-80-7106-551-7

³⁹ ZIMOLA, David a kol. *590 let jihlavské radnice*. Jihlava: Městské nakladatelství, 2026. 141 s. ISBN 978-80-88003-17-5

⁴⁰ PAPRČKA, Milan a kol. *Jihlava a okolí z nebe*. Zlín: CBS nakladatelství, 2023. 152 s. ISBN 978-80-88616-03-0

⁴¹ JIHLAVSKÁ DRBNA. *Jihlavský vrakbar* [online]. 2021. cit. [2024-12-18]. Dostupné z: <https://jihlavska.drba.cz/zpravy/vzdelani/14513-jihlavsky-vrakbar-je-aktivni-i-v-teto-dobe-skolam-nabizi-on-line-preventivni-programy.html>

Programy centra podporují rozvoj sociálních dovedností a pomáhají dětem i mladistvým zvládat náročné situace, jako jsou konflikty nebo stres. Rodiče zde mohou získat rady, jak komunikovat s dětmi o rizicích a jak rozpoznat případné problémy.⁴² Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR pravidelně pořádá akce zaměřené na prevenci a zdravý životní styl, například program „Zdraví a prevence s 211“. Tyto aktivity, konané například na Masarykově náměstí v Jihlavě, zahrnují preventivní zdravotní vyšetření a osvětu o důležitosti péče o zdraví. Přestože primárně nesouvisí s kriminalitou, významně přispívají k celkové pohodě obyvatel a posilují pocit bezpečí.⁴³ Preventivní rozměr má i Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava, jehož doprovodný program často zahrnuje témata jako lidská práva nebo boj proti radikalizaci. Tyto diskuse oslovují mladé publikum a přirozeně spojují kulturní zážitky s důležitými společenskými otázkami.

Rozmanitost těchto aktivit ukazuje, že Jihlava se snaží systematicky posilovat bezpečnost i kvalitu života. Spoluprací s neziskovými organizacemi, školami a zdravotnickými subjekty město vytváří prostředí, kde prevence hraje klíčovou roli. Tím přispívá nejen k větší bezpečnosti, ale i k posilování důvěry obyvatel ve veřejné instituce.

5.1 Obecní policie

Obecní policie v České republice mají dlouhou historii sahající až do středověku, kdy městské stráže zajišťovaly bezpečnost obyvatel a chránily městský majetek. V 19. století, s nástupem průmyslové revoluce a rychlou urbanizací, vznikla potřeba moderní organizace místních bezpečnostních složek. Tyto nové obecní policie reagovaly na specifické potřeby rozvíjejících se měst a obcí a pomáhaly udržovat pořádek. Během první republiky hrály obecní policie důležitou roli, protože zajišťovaly veřejný pořádek a úzce spolupracovaly s četnictvem. Tato spolupráce jim umožňovala lépe reagovat na místní bezpečnostní problémy. Po roce 1989 se obecní policie opět staly důležitou součástí demokratické samosprávy. Byly obnoveny s cílem zajistit veřejný pořádek, kontrolovat dodržování městských vyhlášek a pomáhat s prevencí kriminality. Díky tomu, že jsou podřízeny místním samosprávám, dokáží rychleji reagovat na specifické

⁴² Centrum primární prevence DOK Jihlava [online]. Jihlava: Oblastní charita Jihlava. © 2024. cit. [2024-12-18]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/centrum-primarni-prevence-dok-jihlava/>

⁴³ Zdraví a prevence s 211 [online]. Praha: Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR. © 2024 [cit. 2024-18-12]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/zdravi-a-prevence-s-211-jihlava>

potřeby jednotlivých obcí.⁴⁴ V průběhu 19. století, v souvislosti s rostoucí urbanizací a rozvojem průmyslu, vznikla nutnost efektivně organizovat bezpečnostní složky, které by mohly udržet pořádek v rychle se rozvíjejících městských aglomeracích. Po roce 1948 však došlo k centralizaci bezpečnostních složek a pravomoci obecních policíí byly převedeny na státní orgány. To vedlo k oslabení role místní samosprávy v oblasti bezpečnosti a ztrátě kontroly nad řešením místních problémů.⁴⁵ Dnes obecní policie zajišťují nejen veřejný pořádek, ale i organizují preventivní programy zaměřené na různé cílové skupiny, jako jsou děti a senioři. Aktivní spolupráce s dalšími bezpečnostními složkami a zaměření na prevenci přispívá k budování důvěry veřejnosti a zlepšování kvality života v obcích.⁴⁶

5.2 Role Městské policie Jihlava

Městská policie Jihlava hraje důležitou roli v oblasti prevence kriminality ve městě. Byla zřízena 30. ledna 1992 na základě Vyhlášky města Jihlavy č. 3/1992,⁴⁷ která reagovala na zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii.⁴⁸ Na počátku tvořili její základ pracovníci Městské pořádkové služby, která vznikla v roce 1991. Po získání potřebných osvědčení se tyto pracovníci stali prvními strážníky městské policie. Počet strážníků byl původně pouze deset, ale s rostoucími nároky se postupně navyšoval. Do května 1993 městská policie čítala již 32 strážníků a zavedla nepřetržitý provoz. Aby byla lépe dostupná občanům, byly zřízeny okrsky v částech Horní Kosov, Bedřichov, Březinky a Slunce, přičemž některé okrsky byly později sloučeny. Od roku 1997 se městská policie začala více zaměřovat na prevenci kriminality, především prostřednictvím besed na základních školách. Od školního roku probíhají pravidelně a postupně se rozšířily na všechny školní stupně v Jihlavě. Spolupráce s Policií ČR a Střední policejní školou MV v Jihlavě umožňuje přinášet aktuální a užitečné informace o bezpečnosti mladým lidem přímo v rámci vzdělávacího procesu. Dalším důležitým opatřením v oblasti

⁴⁴ VETEŠNÍK, Pavel, CHAUER, Ivo a ZÍDKA, Aleš. *Obecní policie*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk ČR, 2013. 330 s. ISBN 978-80-7380-463-3.

⁴⁵ MACEK, Pavel a UHLÍŘ, Lubomír. *Dějiny obecních policíí I*. 1. vydání. Praha: Police History ČR, 2004. 215 s. ISBN 80-86477-26-6.

⁴⁶ VETEŠNÍK, Pavel, CHAUER, Ivo a ZÍDKA, Aleš. *Obecní policie*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk ČR, 2013. 330 s. ISBN 978-80-7380-463-3

⁴⁷ Obecně závazná vyhláška města Jihlavy č.3/1992 o zřízení Městské policie v Jihlavě. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/historie-mestske-policie-jihlava/d-157036>

⁴⁸ Zákon č. 553/1991 Sb. *Zákon České národní rady o obecní policii*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>

prevence bylo zavedení kamerového systému v roce 1998, který pomohl zlepšit bezpečnostní situaci v centru města. Systém zahrnuje deset stacionárních kamerových bodů a jednu mobilní kameru. V roce 2012 prošel systém modernizací, kdy byly staré analogové kamery nahrazeny digitálními a byl zaveden nový obslužný software. Tento krok nejen zjednodušil práci obsluhy, ale také zlepšil spolupráci s Policií ČR při využívání kamerových záznamů k vyšetřování trestné činnosti.⁴⁹

V každodenní praxi se strážníci zaměřují na boj s drobnou kriminalitou, jako jsou kapesní krádeže, a to zejména na frekventovaných místech, jako jsou jarmarky, vánoční trhy, obchodní centra nebo okolí supermarketů. V nočních hodinách se hlídky soustředí na kontrolu parků, restaurací a klubů. V zimě se navíc věnují také kontrole bezdomovců, aby předešli riziku jejich podchlazení. Na základě stížností občanů městská policie zvyšuje hlídkovou činnost v problémových lokalitách. Například v parku Gustava Mahlera a na sousedním dětském hřišti došlo díky intenzivnějším kontrolám k výraznému zlepšení situace. Pravidelná hlídka nyní působí také na Masarykově náměstí.

Preventivní aktivity městské policie se zaměřují nejen na boj proti kriminalitě, ale také na posilování pocitu bezpečí mezi obyvateli. Kombinace vzdělávacích programů, moderních technologií a aktivního přístupu strážníků ukazuje, že prevence kriminality je jednou z priorit města a přispívá k vytváření bezpečnějšího prostředí v Jihlavě.

5.3 Vznik prevence kriminality v Jihlavě

Prevence kriminality v Jihlavě byla zahájena v roce 1997 s primárním cílem snížit kriminalitu mezi mládeží a posílit bezpečnost ve městě. Na počátku své existence měla prevence pouze jednoho preventistu, který se zaměřoval na osvětu a vzdělávání dětí a mládeže. Prevence kriminality v Jihlavě vycházela z osvědčených postupů a zkušeností získaných z okolních měst, jako jsou například Pardubice nebo Ostrava. Jihlavský preventista pravidelně navštěvoval tyto lokality, aby se účastnil preventivních akcí a získával nové poznatky a zkušenosti v oblasti prevence kriminality. Program prevence kriminality se postupně rozšiřoval a začal se realizovat především v základních školách. V raném věku, v první a druhé třídě, byl klíčový důraz kladen na základní prvky bezpečnosti, jako je znalost vlastního jména, bydliště a prevence před kontaktováním neznámými osobami. Tato osvěta probíhala formou her a zábavných aktivit. S postupem

⁴⁹ MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA. *Historie* [online]. 2024 cit. [2024-12-10]. Dostupné z: <https://www.jihlava-city.cz/historie-mestske-policie-jihlava/d-157036>

času se program rozšířil i do vyšších ročníků základní školy a následně i na střední školy. S ohledem na to, že studenti z venkovských oblastí docházeli na střední školy ve městech, byla prevence rozšířena i na tyto instituce. Ve vyšších ročnících základních a středních škol se prevence kriminality zaměřovala na problematiku přestupků a trestných činů, jako je konzumace alkoholu, sprejství, záškoláctví, vandalismus, šikanování a další. Studenti byli informováni o možných následcích svého jednání, včetně finančních trestů a právního postihu. Součástí preventivního programu byly také akce jako Cyklista Vysočiny, které měly za cíl osvětu v oblasti bezpečného chování na silnicích. Prevence kriminality tak sloužila jako důležitý nástroj v boji proti kriminalitě a vytváření bezpečného prostředí pro občany Jihlavy.

Městská policie Jihlava se dlouhodobě věnuje preventivním programům zaměřeným na různé věkové skupiny, od dětí až po seniory. Ve spolupráci se školami organizuje pravidelné besedy, jejichž obsah je přizpůsoben věku posluchačů. V mateřských školách se používá zábavná forma výuky, například prostřednictvím pohádek s loutkou ježka Bodlinky, která dětem pomáhá pochopit nebezpečné situace a ukazuje, jak na ně správně reagovat. Na základních školách se dvakrát ročně konají interaktivní besedy, během nichž se jednotlivé ročníky věnují specifickým tématům, jako je prevence šikany nebo bezpečnost na internetu. Na středních školách se preventivní programy zaměřují na aktuální otázky, například na integraci cizinců. Městská policie navíc spolupracuje s dětskými domovy, výchovnými ústavy i letními tábory, kde se soustředí na podporu osobního rozvoje dětí a mladistvých.

Kromě besed pořádá městská policie také sportovní soutěž "Silák roku", která je určena pro žáky druhého stupně základních škol. Tato soutěž, pořádaná již více než dvacet let, zahrnuje disciplíny jako sklapovačky, kliky, skok do dálky, hod medicinbalem a přitahy na hrazdě. Cílem je podpořit zájem dětí o sport a nabídnout jim smysluplné trávení volného času.

Preventivní aktivity se však nevztahují pouze na děti a mladistvé, ale také na seniory, kteří jsou častými cíli podvodných jednání. Besedy pro seniory se konají například v nemocnicích, pečovatelských domech nebo centrech jako Senior Point. Zvláštní pozornost je věnována tématům, jako je domácí násilí nebo podvodné prodeje, a senioři se během besed dozvědí praktické rady, jak těmto situacím předcházet nebo je řešit. Součástí preventivních aktivit je také kurz sebeobrany pro seniory, který městská

policie zavedla jako odpověď na jejich potřeby. Tento přístup posiluje důvěru mezi občany a policií a přispívá k větší bezpečnosti a kvalitě života ve městě.⁵⁰

5.4 Plán prevence kriminality v Jihlavě pro rok 2023-2026

Plán prevence kriminality vychází z evaluace předchozího plánu, připomínek Komise pro bezpečnost a prevenci kriminality a Komise pro neziskovou a sociální oblast. Další kroky byly stanoveny na základě pracovní schůzky s odborníky z neziskové sféry, dalších odborů magistrátu a městské policie, které pomohly nastavit jednotlivé priority. Zahrnuje sociálně demografickou analýzu, která podrobně mapuje strukturu obyvatelstva v Jihlavě. Tato analýza zahrnuje informace o nezaměstnanosti, rozšíření sociálních dávek a identifikaci sociálně vyloučených oblastí ve městě. Bezpečnostní analýza poskytuje komplexní pohled na různé formy kriminality, včetně násilné, majetkové a mravnostní, s důrazem na data poskytovaná Policií ČR a Městskou policií. Tato analýza je doplněna o informace o přestupcích evidovaných relevantními orgány, což poskytuje komplexní obraz kriminality v oblasti působnosti. Institucionální analýza detailně popisuje roli Městské policie Jihlava a dalších institucí v prevenci kriminality. Strategická část pak navrhuje konkrétní opatření a priority, které mají vést k dosažení stanovených cílů prevence kriminality.⁵¹

• Kriminalita spojená s využíváním komunikačních technologií

V rámci plánu akčních opatření v oblasti elektronické bezpečnosti pro Jihlavu na rok 2023 se zaměřuje na několik klíčových oblastí. Jednou z hlavních priorit je práce s dětmi a mládeží, kteří jsou často vystaveni rizikům spojeným s používáním informačních a komunikačních technologií. („dále jen ICT“) Tato činnost zahrnuje realizaci vzdělávacích projektů a soutěží, které mají za cíl zvýšit povědomí mladých lidí o bezpečném chování online. Dále se zaměřuje na vzdělávání pedagogických pracovníků, pracovníků neziskových organizací a dalších institucí, kteří se problematikou elektronické bezpečnosti zabývají. Toto školení je zaměřeno na poskytnutí znalostí a dovedností potřebných k efektivnímu řešení bezpečnostních hrozeb online prostředí. Dalším důležitým cílem je realizace preventivních opatření v oblasti majetkové

⁵⁰ MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA. *Prevence kriminality*. [online] 2024. cit. [2024-12-10]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/prevence%2Dkriminality/d-516196/p1=110216>

⁵¹ STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA. *Dataplan.info* [online] 2022 [cit. 2024-12-10]. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/plan-prevence-kriminality-jihlava-2023-2026.pdf

kyberkriminality, zejména se zaměřením na prevenci majetkových a úvěrových podvodů. Tato činnost zahrnuje informování občanů o aktuálních hrozbách a poskytování doporučení pro reakci v případě, že se stali obětí kybernetického podvodu. Podpora projektů obcí a neziskových organizací zaměřených na prevenci kybernetické kriminality, s důrazem na právní aspekt. Tato spolupráce má za cíl posílit právní povědomí a schopnosti lokálních komunit v oblasti boje proti kybernetické kriminalitě, včetně jejího mravnostního aspektu.

- **Kriminalita páchaná pod vlivem návykových látek a kriminalita násilná**

Plánované opatření se zaměřuje na systematickou analýzu trestné a přestupkové činnosti spojené s užíváním alkoholu, zejména drog, a na následné navrhování a realizaci vhodných opatření. Dále se plánuje podpora projektů zaměřených na pomoc osobám ohroženým nadměrným požíváním alkoholu a drog. Další část strategie zahrnuje podporu projektů zaměřených na snižování násilné trestné činnosti, zejména prostřednictvím primární prevence na školách a zvýšení bezpečnosti žáků základních a studentů středních škol. Kromě toho bude věnována zvýšená pozornost problematice domácího násilí, zejména obětí domácího násilí a práci s násilnou osobou. Odborná příprava osob, které přicházejí do styku s domácím násilím, bude dále rozšiřována. Posledním bodem je snaha o zvýšenou pozornost v rámci všeobecné primární prevence na školách v oblasti problematiky gamblerství.

- **Kriminalita mravnostní**

Opatření se zaměřují na podporu realizace projektů, včetně těch zaměřených na primární prevenci na školách, s cílem předcházet trestné činnosti spojené s pohlavním zneužíváním, sextingem a zneužíváním dítěte k výrobě pornografie. Zvláštní pozornost bude věnována prevenci mravnostní kyberkriminality, zejména u osob mladších 18 let.

- **Kriminalita majetková**

Plánovaná opatření zahrnují operativní varování občanů přes média před aktivitami spojenými s podvody a úvěrovými podvody. Dále je zajištěna další odborná příprava pracovníků neziskových organizací a obcí, kteří poskytují poradenství v oblasti zadlužování, s důrazem na skupiny obyvatel ohrožené zadlužením. Podpora projektů zaměřených na zvyšování právního vědomí obyvatel ohrožených zadlužením, zejména senioři a obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, je rovněž součástí plánu. Důraz bude kladen také na zvyšování finanční gramotnosti žáků, studentů, seniorů

a handicapovaných občanů. V souvislosti s celkovým nárůstem majetkové kriminality v České republice a na Vysočině bude provedena analýza situace vloupání do objektů obcí, přičemž se zváží možnost znovuzavedení dotačního programu na podporu ochrany obecních objektů.

- **Oběti trestné činnosti**

Plánovaná opatření zahrnují hlavní pozornost věnovanou ohroženým dětem a mládeži, s podporou projektů primární i sekundární prevence zaměřených na různé formy problematiky, jako je netolismus, šikana, kyberšikana, užívání návykových látek, zadlužování, gamblerství, a sebepoškozování. Ve spolupráci s Policií ČR, krajskou knihovnou, obcemi a neziskovými organizacemi budou organizovány vzdělávací akce zaměřené na ochranu seniorů před různými formami kriminality, včetně násilné kriminality, kybernetické kriminality a problémy s financemi.

- **Pachatelé trestné činnosti**

Plánovaná opatření zahrnují podporu probačních a resocializačních programů, které mají posílit prevenci a ochranu společnosti před opakováním trestné činnosti, s důrazem na mladé dospělé recidivisty, kteří tvoří nejpočetnější skupinu pachatelů trestných činů. Zvýšená pozornost bude věnována spolupráci s obcemi a Policií ČR v oblasti kriminality a přestupkové činnosti cizinců, včetně analýzy situace v průmyslových zónách a stavu jejich integrace. Dalším opatřením bude podpora projektů zaměřených na práci s prvopachateli, zejména mladými dospělými a s osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody. Dále budou podporovány projekty zaměřené na práci s rizikovou skupinou mládeže jako potenciálními pachateli trestných činů a na práci s mladými rodiči zejména v sociálně vyloučených lokalitách. Při řešení problémů v těchto lokalitách se bude více využívat spolupráce s tzv. romskými autoritami a posilovat obecní policie o asistenty prevence kriminality, kteří pomáhají strážníkům obecních policí při řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách.⁵²

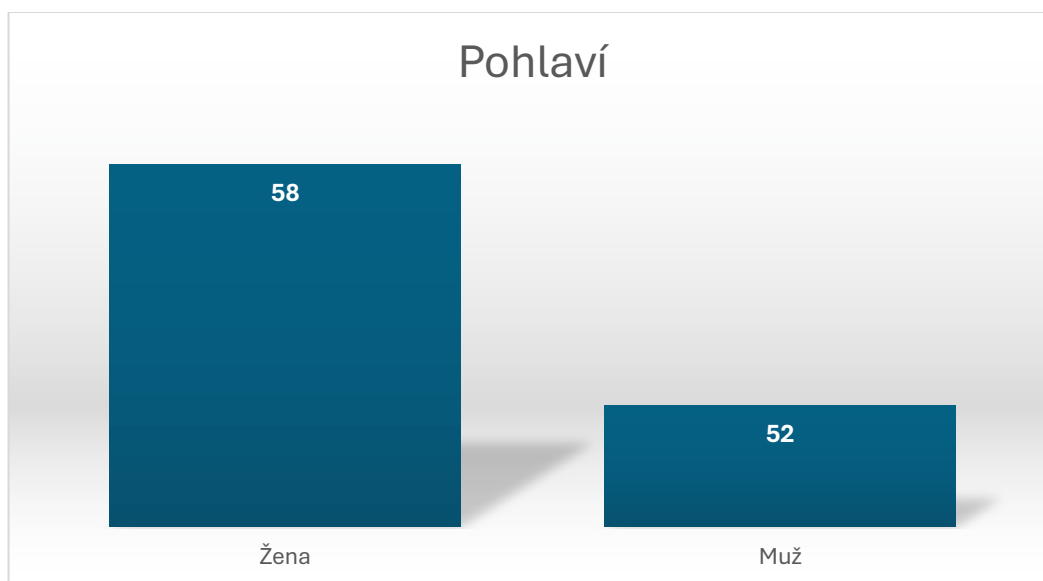
⁵² STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA. *Dataplan.info* [online] 2022 [cit. 2024-12-10]. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/plan-prevence-kriminality-jihlava-2023-2026.pdf

6 Praktická část – analýza dotazníkového šetření

Praktická část této bakalářské práce se zaměřuje na vnímání bezpečnosti a prevence kriminality v Jihlavě z pohledu jejích obyvatel. Cílem této části je zjistit, jak lidé hodnotí bezpečnostní situaci ve městě, které lokality považují za nebezpečné, jaké faktory ovlivňují jejich pocit bezpečí a jaké zkušenosti mají s preventivními programy, které se v Jihlavě realizují. Kromě toho se práce snaží identifikovat případné nedostatky v informovanosti občanů a nabídnout návrhy na zlepšení preventivních opatření, která by mohla vést ke snížení kriminality a zvýšení pocitu bezpečí ve městě. K dosažení těchto cílů bylo využito dotazníkové šetření, které bylo distribuováno mezi obyvatele Jihlavy. Dotazník obsahoval jak uzavřené, tak otevřené otázky, což umožnilo nejen kvantifikovat získané odpovědi, ale také se detailněji zaměřit na názory a zkušenosti respondentů. Výzkum se soustředil na několik klíčových oblastí – především na to, zda se obyvatelé cítí ve městě bezpečně, které lokality vnímají jako rizikové, jak hodnotí práci Městské policie Jihlava a dalších subjektů zapojených do prevence kriminality. Součástí zkoumání bylo také povědomí o existujících preventivních programech a míra zapojení respondentů do těchto aktivit. Výsledky dotazníkového šetření jsou v této části práce analyzovány a zpracovány do přehledných grafů, které umožňují srozumitelnou interpretaci získaných dat. Na základě zjištěných skutečností jsou formulována doporučení, která mohou přispět k efektivnějším preventivním opatřením, lepší informovanosti veřejnosti a celkovému posílení pocitu bezpečí mezi obyvateli Jihlavy.

Tato část práce tak poskytuje cenný pohled přímo od obyvatel města, kteří se denně setkávají s bezpečnostní situací v Jihlavě. Získané výsledky mohou sloužit nejen jako zpětná vazba pro místní samosprávu a bezpečnostní složky, ale také jako podklad pro plánování dalších preventivních opatření a strategií zaměřených na snížení kriminality a zvýšení bezpečnosti ve městě. Významným přínosem této části práce je také zmapování konkrétních problémových oblastí a návrhy možných opatření, která by mohla vést ke zlepšení situace.

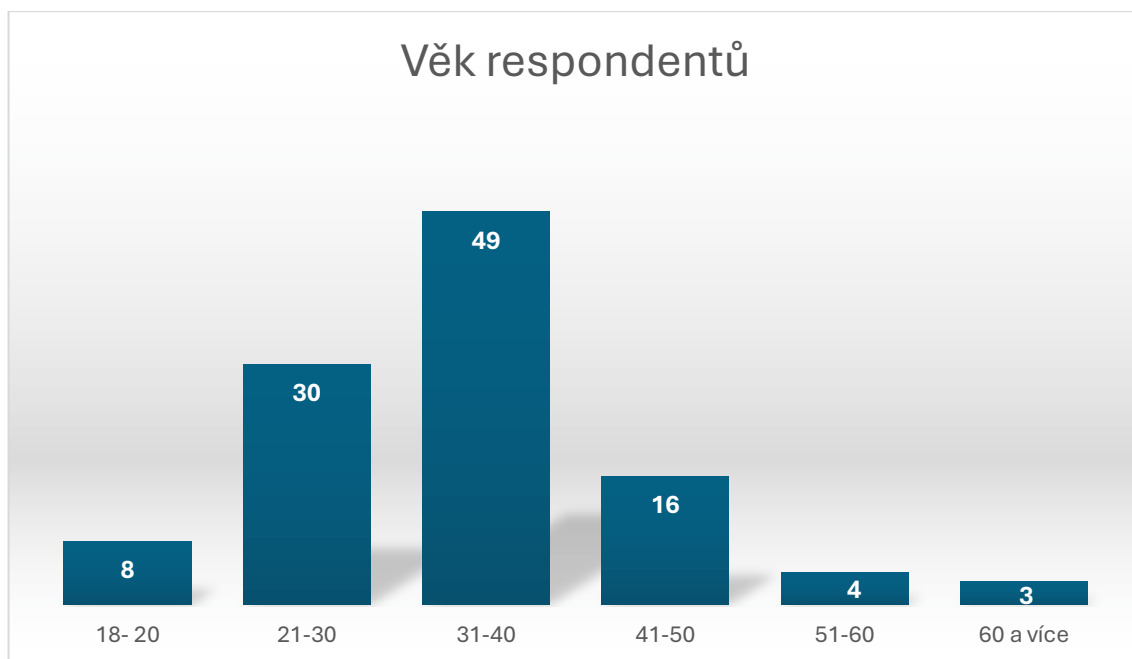
Graf 1: Pohlaví respondentů⁵³

Otázka č. 1 zněla: “Jaké je Vaše pohlaví?” První otázka dotazníkového šetření zjišťovala pohlaví respondentů. Celkem se průzkumu zúčastnilo 110 osob, přičemž 58 respondentů (52,7 %) tvořily ženy a 52 respondentů (47,3 %) muži. Poměr odpovědí je poměrně vyrovnaný, což přispívá k objektivnějšímu hodnocení výsledků z pohledu obou pohlaví. Je přirozené, že vnímání bezpečnosti se může lišit v závislosti na pohlaví. Ženy často vnímají některé situace jako rizikovější, například pobyt v méně osvětlených lokalitách nebo obavy z fyzického napadení či obtěžování. Muži naopak mohou více vnímat kriminalitu v souvislosti s násilnými incidenty nebo majetkovou trestnou činností. Přestože dotazník tyto rozdíly detailně nezkoumal, výsledky mohou naznačit, jak se bezpečnostní situace jeví různým skupinám obyvatel. Vyrovnané zastoupení respondentů z obou pohlaví umožňuje získat komplexnější pohled na problematiku bezpečnosti v Jihlavě a lépe pochopit, jak jednotlivé skupiny vnímají preventivní opatření i rizikové faktory, se kterými se mohou setkat.

⁵³ Zdroj vlastní

Graf č. 2: Věk respondentů⁵⁴

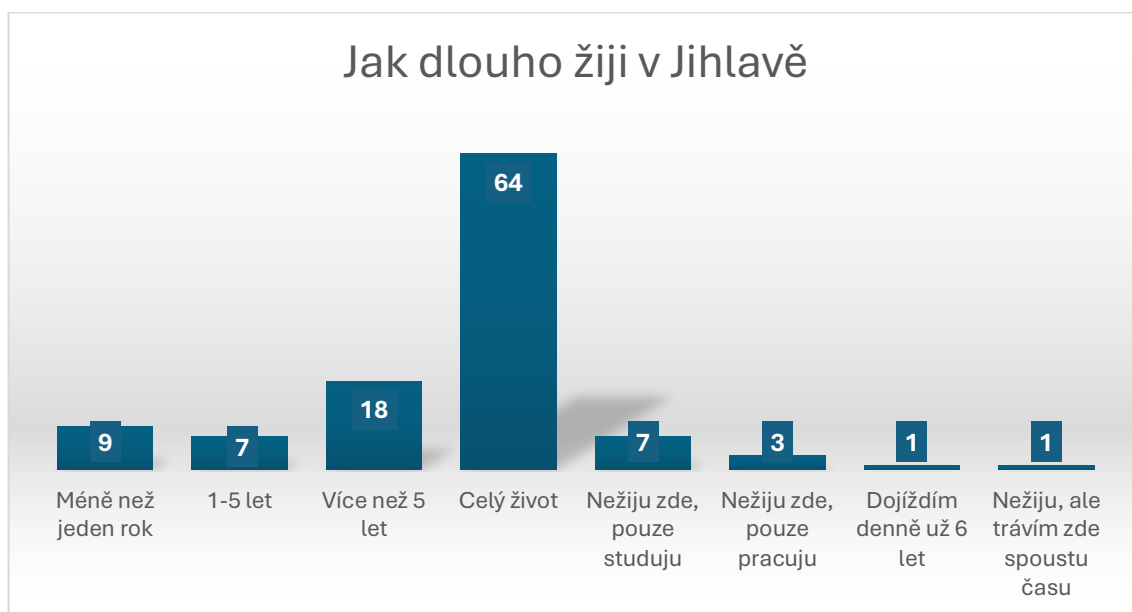

Otázka č. 2 zněla: “Kolik Vám je let”? Druhá otázka v dotazníkovém šetření se zaměřovala na věkové rozložení respondentů. Celkem na ni odpovědělo 110 osob, přičemž největší podíl tvořili respondenti ve věku 31–40 let, kteří představovali 44,5 % (49 osob). Druhou nejpočetnější skupinou byli lidé ve věku 21–30 let, kterých bylo 30 (27,3 %). Skupina 41–50 let měla 16 respondentů (14,5 %), zatímco mladí lidé ve věku 18–20 let byli zastoupeni 8 osobami (7,3 %). Nejnižší počet odpovědí pocházel od respondentů ve věku 51–60 let (4 osoby, 3,6 %) a 61 let a více (3 osoby, 2,7 %). Z těchto výsledků je patrné, že průzkumu se účastnili především lidé v produktivním věku, kteří se aktivně pohybují po městě a mají přímou zkušenost s bezpečnostní situací. Nejpočetnější skupinu tvoří lidé mezi 31 a 40 lety, což odpovídá věkové skupině, která často řeší bezpečnost nejen pro sebe, ale i pro své děti. Tito lidé se obvykle pohybují jak ve veřejném prostoru, tak v dopravě nebo v blízkosti škol, a proto mohou mít vyšší citlivost vůči rizikovým situacím. Méně zastoupené věkové skupiny, zejména senioři, mohou mít odlišné vnímání bezpečnosti. Je možné, že jejich nižší účast v dotazníku souvisí s menším využíváním online prostředí, ale i s jiným přístupem k prevenci kriminality. Přesto patří mezi ohrožené skupiny, zejména v oblasti majetkové kriminality a podvodných praktik. Věkové složení respondentů tak poskytuje užitečný pohled na to,

⁵⁴ Zdroj vlastní

jak různé generace vnímají bezpečnost ve městě a jaké faktory jsou pro ně klíčové při hodnocení prevence kriminality.

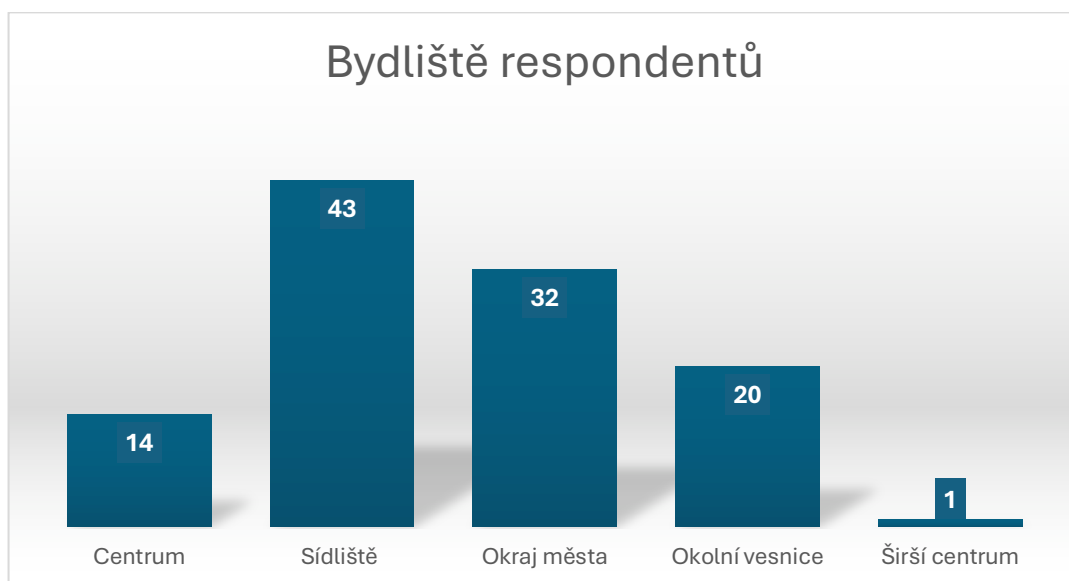
Graf č. 3: Jak dlouho žiji v Jihlavě⁵⁵

Otázka č. 3 zněla: “Jak dlouho žijete v Jihlavě?” Výsledky ukázaly, že 64 respondentů, tedy více než polovina, uvádí, že v Jihlavě žijí celý svůj život. Skupina, která zde žije více než 5 let, čítá 18 osob. Menší skupiny jsou ty, které v Jihlavě žijí méně než jeden rok (9 respondentů) a mezi 1-5 lety (7 respondentů). Respondenti, kteří ve městě nestudují ani nebydlí, ale pravidelně do něj dojíždějí za prací či studiem, tvoří malou část vzorku. Skupina označující “Nežiji zde, ale studuji” má 7 respondentů a skupina “Nežiji zde, pouze pracuji” má 3 respondenty. To naznačuje, že ačkoliv jejich každodenní život není přímo vázán na bydliště v Jihlavě, město pro ně představuje důležité pracovní či studijní centrum. Také jsme zaznamenali několik jednotlivých odpovědí od lidí, kteří do Jihlavy dojíždějí delší dobu nebo zde tráví významnou část svého času, ale nebydlí zde. Tento přehled nám pomáhá pochopit, jak různě dlouhé pobytové zkušenosti ovlivňují vnímání města a jeho bezpečnost. Tyto informace jsou klíčové pro analýzu bezpečnostní situace a plánování preventivních opatření ve městě.

⁵⁵ Zdroj vlastní

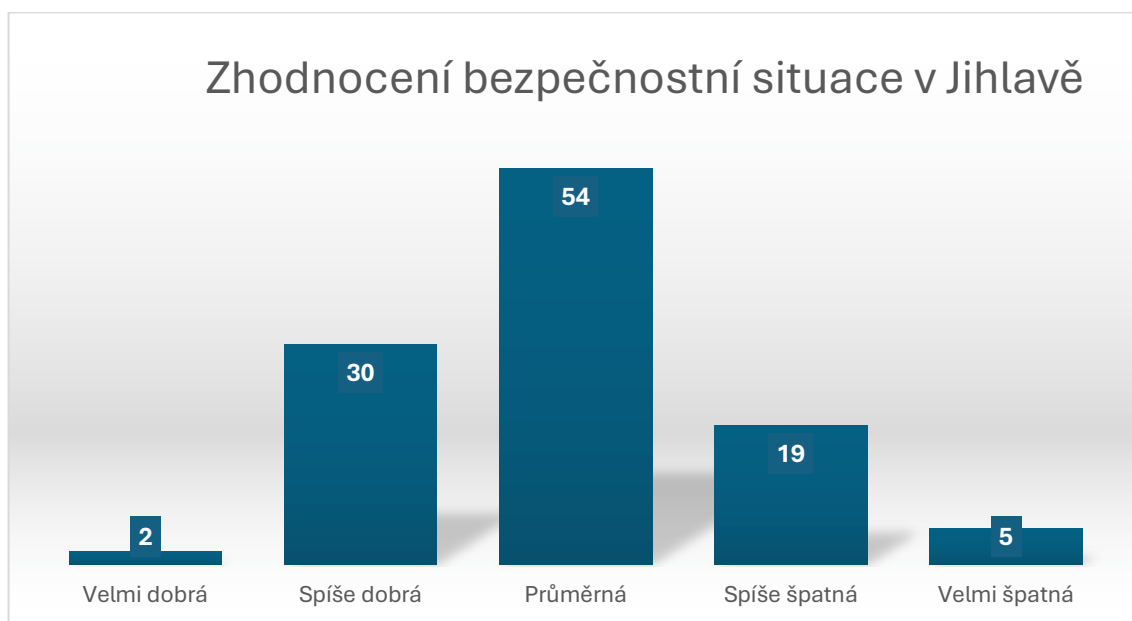
Graf č. 4: Bydliště respondentů⁵⁶

Otázka č. 4 zněla: “Kde v Jihlavě žijete?” Většina respondentů, konkrétně 43 z nich, žije na sídlištích, což poukazuje na vysokou hustotu obyvatelstva v těchto oblastech. Naopak centrum města, i když zde žije jen 14 respondentů, může mít specifické bezpečnostní výzvy spojené s větším pohybem lidí a turistickou aktivitou. Na okraji města, kde bydlí 32 osob, a oblasti okolních vesnic s 20 respondenty, pravděpodobně vnímají bezpečnost odlišně, možná s menšími problémy spojenými s kriminalitou, ale zároveň s vyšším rizikem sociální izolace a menším dosahem preventivních programů. Zajímavé je, že jen jeden respondent pochází ze širšího centra města, což naznačuje, že tato oblast je málo reprezentovaná a vyžaduje si další zkoumání.

⁵⁶ Zdroj vlastní

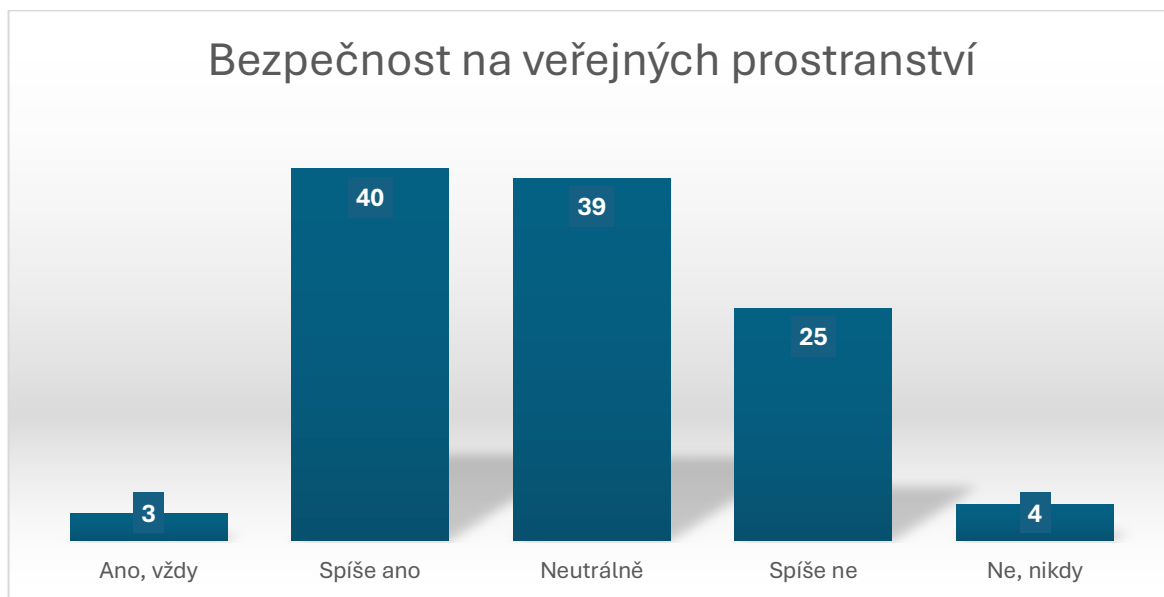
Graf č. 5: Zhodnocení bezpečnostní situace v Jihlavě⁵⁷

Otázka č. 5 zněla: “Jak byste ohodnotili bezpečnostní situaci v Jihlavě ve srovnání s jinými městy?” Z analýzy grafu, který hodnotí bezpečnostní situaci v Jihlavě vyplývá, že většina dotázaných, přesně 54 osob, popisuje bezpečnost ve městě jako průměrnou. Tento názor naznačuje, že občané nevidí bezpečnost ani jako zvláště problematickou, ani jako výjimečně dobrou. Dalších 30 lidí vnímá situaci spíše kladně, což ukazuje na určitou důvěru v lokální bezpečnostní opatření. Na druhou stranu 19 respondentů má pocit, že bezpečnost je spíše špatná a pět z nich ji hodnotí dokonce jako velmi špatnou. Tyto odpovědi poukazují na oblasti, kde může být potřeba zvýšit vyvíjení úsilí o zlepšení vnímání bezpečnosti a reálné bezpečnostní opatření. Pouze dva účastníci průzkumu vnímají bezpečnost jako velmi dobrou, což znamená, že pocit vysoké bezpečnosti není mezi obyvateli Jihlavy běžný. Tato širší názorů nám poskytuje cenné informace pro další zkoumání toho, jaké faktory nejvíce ovlivňují vnímání bezpečnosti ve městě. Z těchto dat budeme v této práci čerpat inspiraci pro navrhování cílených opatření, která by mohla přispět k posílení jak reálné, tak vnímané bezpečnosti mezi obyvateli Jihlavy.

⁵⁷ Zdroj vlastní

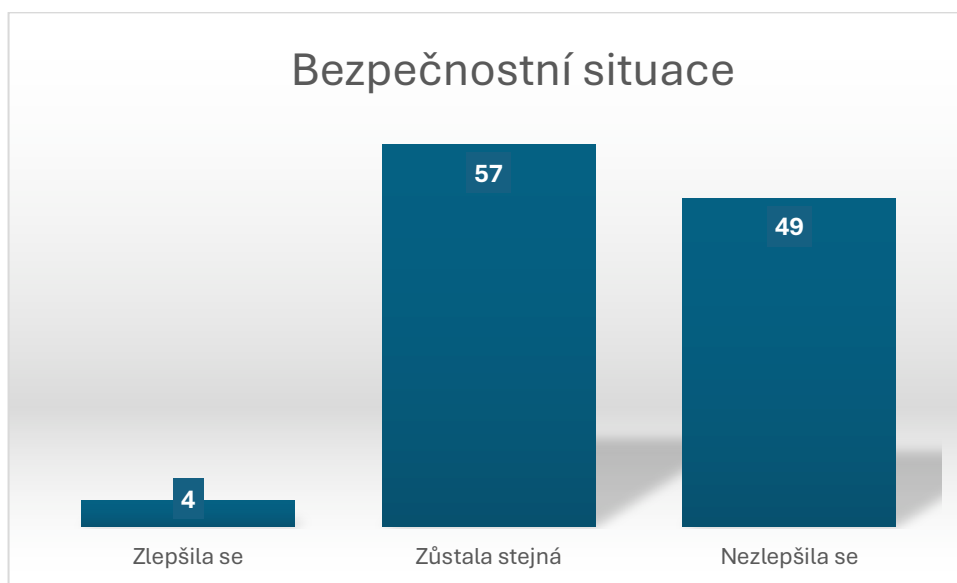
Graf č. 6: Bezpečnost na veřejných prostranstvích⁵⁸

Otázka č. 6 zněla: “Cítíte se bezpečně na veřejných prostranstvích v Jihlavě? (parky, náměstí, zastávky MHD)” Výsledky průzkumu o bezpečnosti na veřejných prostranstvích v Jihlavě ukazují, že největší skupina respondentů, 40 osob, cítí na veřejných prostranstvích spíše bezpečně. To může znamenat, že obecné vnímání bezpečnostních opatření ve městě je pozitivní. Další velká skupina, 39 respondentů, má neutrální názor, což naznačuje, že si nejsou jisti, jak hodnotit bezpečnost ve městě, nebo jejich zkušenosti nejsou jednoznačně dobré či špatné. Na druhou stranu, 25 lidí se spíše necítí bezpečně, což vede k přemýšlení o tom, jaké oblasti nebo aspekty veřejného prostoru by mohly vyžadovat zvýšenou pozornost a zlepšení. Zvláště znepokojivé je, že čtyři lidé uvádějí, že se na veřejných prostranstvích necítí bezpečně vůbec, což by mělo být signálem pro město, že je potřeba situaci důkladně prozkoumat a zavést zlepšení. Překvapivě, pouze tři respondenti cítí, že je bezpečnost na veřejných prostranstvích vždy na velmi dobré úrovni. Tento náález poukazuje na to, že i když existují obyvatelé spokojení s aktuálními bezpečnostními opatřeními, je jich velmi málo. Celkově tyto informace poukazují na to, že i když mnoho obyvatel vnímá bezpečnost ve městě jako adekvátní, existuje značný počet lidí, kteří se cítí nejistě. To je důležité pro moje další zkoumání a práci na návrzích, které by mohly pomoci zlepšit vnímanou i reálnou bezpečnost ve městě. Tato analýza mi poskytuje cenný základ pro formulování doporučení, která by mohla přispět k zajištění bezpečnějšího prostředí pro všechny obyvatele Jihlavy.

⁵⁸ Zdroj vlastní

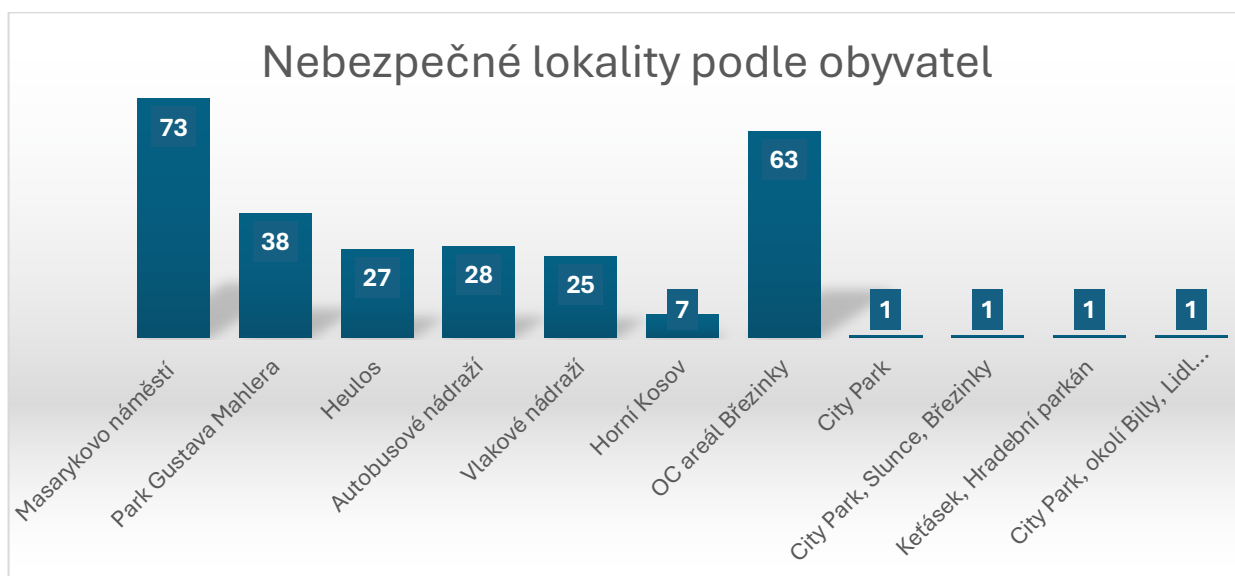
Graf č. 7: Bezpečnostní situace⁵⁹

Otázka č. 7 zněla: „Domníváte se, že se bezpečnostní situace v Jihlavě v posledních pěti letech zlepšila, zhoršila, nebo zůstala stejná?“ Z grafu, který hodnotí vnímání bezpečnostní situace v Jihlavě, vyplývá, že většina respondentů, celkem 57 z nich, vnímá bezpečnostní situaci jako stabilní, bez zaznamenaného zlepšení nebo zhoršení. To by mohlo naznačovat, že aktuální bezpečnostní opatření a iniciativy mají dostatečný dopad na udržení stávající úrovně bezpečnosti, ale nejsou dostatečně efektivní na to, aby došlo k jejich výraznému zlepšení. Na druhé straně, 49 lidí má pocit, že se bezpečnostní situace nezlepšila, což může signalizovat obavy z narůstající kriminality nebo nedostatečnou prevenci v určitých oblastech města. Tento názor je důležitý pro další plánování bezpečnostních strategií, protože ukazuje na potřebu posílení preventivních a bezpečnostních opatření. Pouze 4 respondenti cítí, že se bezpečnostní situace zlepšila. Tento malý počet může odrážet omezené účinky zavedených opatření nebo to, že tato opatření nebyla dostatečně rozsáhlá či účinná. Celkově tyto výsledky naznačují, že je třeba posoudit a možná přehodnotit stávající přístupy k bezpečnosti ve městě. Informace o tom, jak obyvatelé vnímají bezpečnost, jsou klíčové pro rozvoj efektivnějších strategií, které by mohly lépe reagovat na jejich obavy a zlepšit celkový pocit bezpečí v Jihlavě.

⁵⁹ Zdroj vlastní

Graf č. 8: Nebezpečné lokality podle obyvatel⁶⁰

Otázka č. 8 zněla: “Které lokality v Jihlavě považujete za nebezpečné?” Odpovědi ukázaly, že Masarykovo náměstí je považováno za nejnebezpečnější místo, s celkem 73 hlasů, což může být dáno jeho centrální polohou a vysokou frekvencí návštěvníků. Další často zmiňovanou lokalitou byl OC areál Březinky s 63 hlasů. Toto místo je rovněž vnímáno jako rizikové, zejména kvůli diskotékám, které se zde konají ve večerních hodinách o víkendech. Park Gustava Mahlera byl identifikován jako rizikové místo 38 respondenty, možná kvůli jeho odlehlejší poloze a nedostatečnému osvětlení. Autobusové nádraží obdrželo 28 hlasů a vlakové nádraží 25 hlasů, což poukazuje na obavy z možného nebezpečí v těchto tranzitních zónách, kvůli nedostatečné přítomnosti Policie nebo Městské policie. Sídliště Horní Kosov bylo zmíněno 7krát a obchodní dům City Park 3krát, což naznačuje nižší vnímání nebezpečí v těchto oblastech. Odlehlé parky získaly pouze dva hlasy, což ukazuje, že nejsou považovány za zvlášť nebezpečné. Tyto informace poskytují cenný přehled o oblastech, které by měly být prioritou pro zvýšení bezpečnostních opatření a preventivních akcí ve městě. Respondenti mohli na tuto otázku odpovídat více možnostmi, což umožnilo získat komplexnější pohled na obavy obyvatel.

⁶⁰ Zdroj vlastní

Graf č. 9: Faktory ovlivňující pocit nebezpečí v Jihlavě⁶¹

Otázka č. 9 zněla: “Jaké faktory podle Vás nejvíce ovlivňují pocit nebezpečí v Jihlavě?” Respondenti měli možnost odpovědět na více položek. Získané výsledky ukazují, že nejčastěji citovaným faktorem, který negativně ovlivňuje pocit bezpečí, je přítomnost podezřelých osob, což uvedlo 88 respondentů. Tento faktor je často spojován s oblastmi, kde je vysoká koncentrace veřejného ruchu a nižší míra dohledu. Dále 34 lidí zmínilo, že se necítí dostatečně chráněni kvůli nedostatečné přítomnosti policie. Toto zjištění naznačuje, že by zvýšení policejní přítomnosti mohlo přispět ke zlepšení bezpečnostního pocitu v některých oblastech města. Vandalismus byl identifikován 27 účastníky jako další významný faktor snižující pocit bezpečnosti. Překvapivě nejméně respondentů, konkrétně 15, považuje za problém nedostatek veřejného osvětlení. Tento faktor nesmí být opomíjen, jelikož dobré osvětlení může významně přispět k odstrašení potenciálních pachatelů a zvýšení pocitu bezpečí v nočních hodinách. Tato zjištění poukazují na specifické oblasti, kde by město mělo zasáhnout a pracovat na zlepšení bezpečnosti pro své obyvatele.

⁶¹ Zdroj vlastní

Graf č. 10: Preventivní programy v Jihlavě⁶²

Otázka č. 10 zněla: „Jaké znáte preventivní programy, které pořádá město Jihlava nebo Městská policie Jihlava?“ Tato otázka byla otevřená. Z výsledků dotazníku o povědomí občanů Jihlavy o preventivních programech je patrné, že největší skupina respondentů (52 lidí) není obeznámena s konkrétními programy. Toto může naznačovat potřebu lepší informovanosti a propagace těchto aktivit mezi obyvateli. Na druhou stranu, programy pořádané městskou policií „Prevence kriminality ve škole“ je znám 34 respondentům, což ukazuje na jeho relativní úspěch v osvětě mezi mládeží. Menší známost mají specifičtější programy, jako je „Silák roku“, který zná 10 lidí, a „Asistenti prevence kriminality“, kteří jsou známi pouze dvěma účastníkům. Tato čísla mohou reflektovat omezenou dosavadní propagaci nebo novost těchto programů. Program „Cyklista Vysočiny“ zná 12 respondentů, což může poukazovat na specifický zájem o cyklistické aktivity v regionu. Celkově data poukazují na to, že i přes některé úspěchy v oblasti prevence je stále prostor pro zlepšení v informovanosti obyvatel o dostupných programech, které by mohly přispět k většímu pocitu bezpečí a aktivní participaci na prevenci kriminality ve městě.

⁶² Zdroj vlastní

Graf č. 11: Informovanost o preventivních programech⁶³

Otázka č. 11 zněla: “Myslíte si, že jsou obyvatelé Jihlavy dostatečně informováni o preventivních aktivitách a programech města?” Dotazníkové šetření o informovanosti občanů Jihlavy o preventivních programech odhalilo, že většina respondentů, konkrétně 64 lidí, pouze sporadicky ví o existenci takových iniciativ, což znamená, že jejich znalost programů je poměrně nízká. Pouze jeden účastník šetření se vyjádřil, že je o preventivních programech rozhodně informován. Naopak, 14 respondentů přiznává, že o takových programech rozhodně neví. Z těchto dat je zřejmé, že existuje značný počet obyvatel, kteří nejsou dostatečně informováni o snahách města a místní policie v oblasti prevence kriminality. Tento nedostatek informovanosti může být výzvou pro místní autority a organizace zodpovědné za prevenci. Je potřebné zvýšit úsilí o osvětu a zlepšit komunikaci s veřejností, aby byli občané lépe informováni o dostupných zdrojích a programech, které mohou přispět k jejich bezpečnosti. Efektivnější informovanost by mohla vést k větší participaci obyvatel na těchto programech a posílení celkového pocitu bezpečí ve městě.

⁶³ Zdroj vlastní

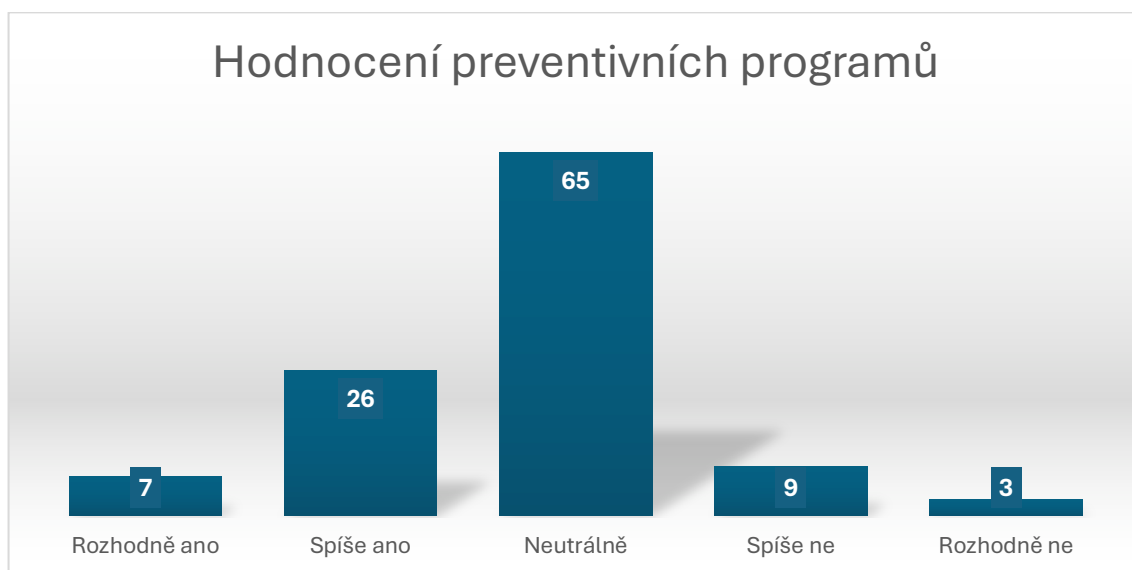
Graf č. 12: Účast na preventivních programech města⁶⁴

Otázka č. 12 zněla: “Zúčastnili jste se někdy některého z preventivních programů? Pokud ano, jakého?” Z dotazníkového šetření o účasti obyvatel Jihlavy na preventivních programech vyplývá, že většina respondentů, konkrétně 77 z nich, se na těchto programech neúčastní. To může signalizovat buď nedostatek informovanosti o těchto programech nebo nízkou motivaci obyvatel se zapojit. Pouze malý počet lidí se zapojuje do specifických aktivit, například 10 respondentů se účastní programu „Silák roku“ a 9 lidí se podílí na preventivních programech kriminality ve školách. Zajímavé je, že jen 1 respondent se účastní všech dostupných preventivních programů města, což poukazuje na to, že aktivní zapojení občanů do těchto iniciativ je velmi omezené. Tato data by město a místní organizace měli použít jako důležitý impuls k přehodnocení stávajících strategií osvětových kampaní. Je zřejmé, že existuje potřeba zintenzivnění těchto kampaní s cílem lepší informovanosti a motivace občanů. Město by mohlo zvážit více cílených reklamních a informačních kampaní, které by byly více viditelné ve veřejném prostoru a na sociálních médiích. Další možností je organizování workshopů a přednášek, které by občany nejen informovaly, ale také aktivně zapojily do diskusí a interaktivních aktivit, což by mohlo zvýšit jejich zájem a participaci. Zároveň by bylo prospěšné spolupracovat s lokálními školami, neziskovými organizacemi a podniky, aby se zvýšilo dosažení a dopad těchto programů.

⁶⁴ Zdroj vlastní

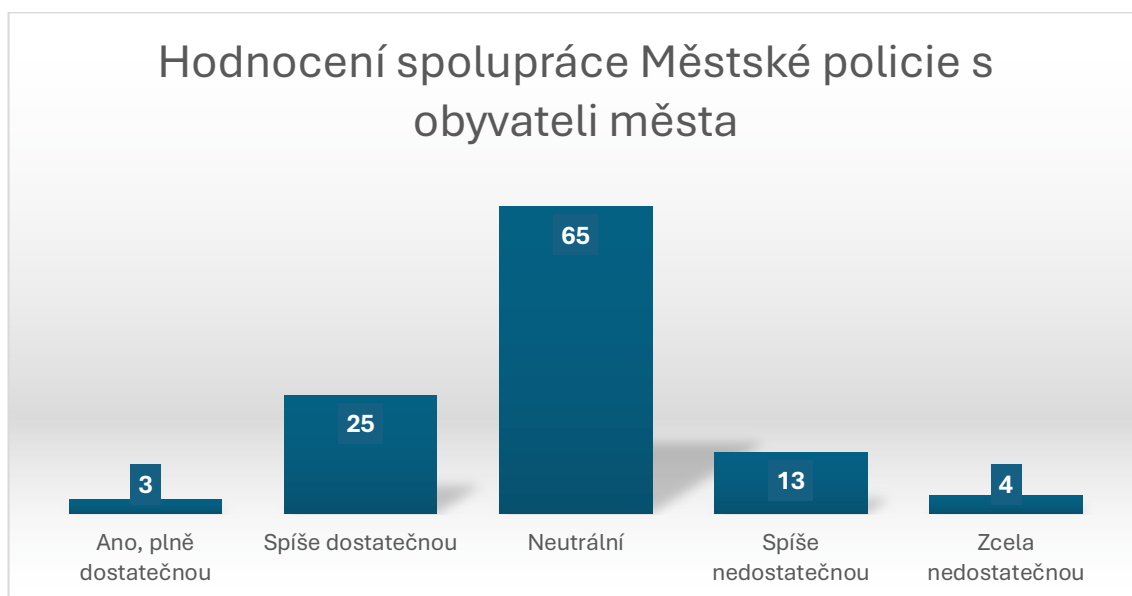
Graf č. 13: Hodnocení preventivních programů⁶⁵

Otázka č. 13 zněla: “Hodnotíte preventivní programy jako přínosné?” Hodnocení preventivních programů v Jihlavě ukazuje, že většina účastníků dotazníku, celkem 65 osob, má k těmto programům neutrální postoj. To naznačuje, že i když jsou programy přístupné, nemusí být obyvateli vnímány jako zvláště účinné nebo relevantní. Jen malý počet lidí, konkrétně 7, hodnotí tyto programy výslovně kladně, zatímco 26 respondentů má spíše pozitivní pohled. Naproti tomu, 9 respondentů vyjádřilo spíše skeptický názor a 3 účastníci mají výrazně negativní názory na efektivitu těchto programů. Tato zjištění poukazují na nutnost zvýšit povědomí a možná i přehodnotit nabízené programy tak, aby lépe reflektovaly potřeby a očekávání jihlavských obyvatel. Je důležité více zapojit komunitu do procesu hodnocení těchto programů, abychom zjistili, které aspekty jsou účinné a na kterých je potřeba pracovat, aby byly programy efektivnější a zajímavější pro občany.

⁶⁵ Zdroj vlastní

Graf č. 14: Hodnocení spolupráce městské policie s obyvateli města⁶⁶

Otázka č. 14 zněla: “Hodnotíte spolupráci městské policie a obyvatel při řešení bezpečnostních problémů jako dostatečnou?” Z výsledků dotazníku týkajícího se hodnocení Městské policie Jihlava vyplývá, že největší skupina respondentů, konkrétně 65 osob, zaujímá neutrální postoj. To může znamenat, že lidé nemají s městskou policií výrazně pozitivní ani negativní zkušenosti, nebo se jich její činnost přímo nedotýká. Spíše dostatečnou ji hodnotí 25 respondentů, což naznačuje, že část obyvatel vnímá její činnost pozitivně, i když s určitou rezervou. Naopak 13 lidí ji označilo jako spíše nedostatečnou a 4 respondenti ji považují za zcela nedostatečnou, což může signalizovat nedostatky v některých oblastech jejího působení, například v prevenci kriminality nebo dostupnosti hlídek. Pouze 3 respondenti vyjádřili jednoznačně pozitivní hodnocení a označili činnost městské policie za plně dostačující. Celkově tato data naznačují, že veřejnost nevnímá městskou policii jako zásadní problém, ale zároveň nevyjadřuje ani jednoznačné uznání. Výsledky by mohly sloužit jako podnět k posílení komunikace mezi městskou policií a obyvateli, k lepšímu informování o její činnosti a případně k úpravám v jejím fungování tak, aby lépe odpovídala potřebám veřejnosti.

⁶⁶ Zdroj vlastní

Graf. č. 15: Zlepšení v oblasti prevence kriminality⁶⁷

Otázka č. 15 zněla: “Co byste navrhovali zlepšit v oblasti prevence kriminality v Jihlavě?” Tato otázka byla otevřená. Z výsledků průzkumu zaměřeného na zlepšení prevence kriminality v Jihlavě vyplývá, že nejvíce lidí (62) by uvítalo více hlídek Policie ČR a městské policie. To ukazuje, že lidé považují zvýšenou přítomnost policistů za klíčový krok ke zlepšení bezpečnostní situace. Zároveň by bylo vhodné, aby se hlídky zaměřily především na noční hodiny, kdy dochází k nejvíce incidentům a obyvatelé se cítí nejméně bezpečně. Poměrně velká část respondentů (17) uvedla, že by chtěla „vyklidit Romy a Ukrajince z centra“. Tohle je poměrně kontroverzní odpověď, která spíše než na skutečnou prevenci kriminality ukazuje na silné sociální napětí mezi obyvateli. Další častý návrh se týkal přísnějšího trestání pachatelů (11 lidí), což naznačuje, že někteří mají pocit, že tresty nejsou dostatečné. Několik respondentů se přiklonilo i k jiným opatřením, jako je větší počet kamer (1), důslednější kontroly osob (5) nebo omezení fungování Brány Jihlavy (2). Zajímavé je, že pouze jeden člověk odpověděl, že by bylo potřeba všechna opatření zkombinovat, a jeden další se naopak domnívá, že už je toho příliš. Deset lidí pak navrhlo zaměřit se na konkrétní nebezpečná místa. Celkově je vidět, že lidé mají o bezpečnost ve městě obavy a chtěli by vidět konkrétní kroky, které by situaci zlepšily. Nejvíce důvěřují přítomnosti policie a přísnějším trestům, ale zároveň je

⁶⁷ Zdroj vlastní

z některých odpovědí cítit i určitá frustrace a sociální napětí, což je důležité při hledání řešení brát v úvahu.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala problematikou prevence kriminality v Jihlavě, jejím současným stavem a možnostmi dalšího zlepšení. Prevence kriminality je zásadním nástrojem pro zajištění bezpečnosti a kvality života obyvatel města, přičemž její úspěšná realizace závisí na spolupráci různých institucí, včetně městské policie, neziskových organizací a státní správy.

V teoretické části práce bylo objasněno, jaké formy prevence existují a jaké cílové skupiny jsou v rámci preventivních opatření nejvíce ohroženy. Dále byla popsána organizační struktura prevence kriminality, a to na úrovni státní správy, samosprávy a jednotlivých lokálních iniciativ. Praktická část se zaměřila na dotazníkové šetření mezi obyvateli Jihlavy, kterého se zúčastnilo 110 respondentů. Jeho výsledky přinesly cenné poznatky o tom, jak lidé vnímají bezpečnost ve městě, které lokality považují za rizikové a jak hodnotí efektivitu stávajících preventivních programů.

Analýza ukázala, že zatímco některá preventivní opatření jsou hodnocena pozitivně, v mnoha oblastech existuje prostor pro zlepšení. Respondenti upozorňovali především na potřebu posílení kamerového systému, většího dohledu městské policie v exponovaných lokalitách či rozšíření programů zaměřených na prevenci kriminality u mladistvých a sociálně znevýhodněných skupin. Výsledky také naznačují, že mnoho obyvatel nemá dostatečné povědomí o preventivních aktivitách, což ukazuje na nutnost lepší komunikace mezi městem a veřejností.

Návrhy na zlepšení

- **Posílení přítomnosti hlídek Policie ČR a městské policie** – Zvýšení počtu hlídek v rizikových oblastech města by mohlo přispět k prevenci kriminality a zvýšit pocit bezpečí obyvatel. Doporučuje se nejen častější přítomnost pěších hlídek, ale také efektivnější využívání mobilních hlídek ve večerních a nočních hodinách.
- **Řešení problematických lokalit a podpora sociální integrace** – Je nezbytné se zaměřit na oblasti, kde dochází k častým bezpečnostním incidentům, a hledat dlouhodobá řešení zaměřená na sociální integraci. Doporučuje se rozšíření komunitních programů, podpora zaměstnanosti a užší spolupráce s organizacemi, které se zabývají prevencí sociálního vyloučení.

- **Důslednější postihy a opatření proti recidivě** — Prevence kriminality by měla zahrnovat i efektivnější systém vyšetřování a soudního postihu pachatelů. Je vhodné se zaměřit na důsledné řešení přestupků a trestných činů, zejména u opakovaných delikventů, a zároveň posílit resocializační programy pro osoby s kriminální minulostí.
- **Rozšíření a modernizace kamerového systému** — Zavedení nových bezpečnostních kamer do problémových lokalit a modernizace stávajících zařízení by mohlo přispět ke zlepšení dohledu nad veřejnými prostory. Doporučuje se také efektivnější propojení kamerového systému s operačními centry městské a státní policie.
- **Zvýšení důslednosti při kontrolách osob** — Je třeba zpřísnit a systematizovat kontroly v rizikových oblastech, a to zejména u osob, které jsou podezřelé z páchaní trestné činnosti nebo se v minulosti dopustily recidivy. Cílem je snížit přítomnost potenciálních pachatelů v exponovaných částech města.
- **Revize fungování sociálních služeb a azylových center** — Doporučuje se provést důkladnou analýzu efektivity sociálních služeb, které se nacházejí v problematických lokalitách. V případě potřeby je vhodné upravit jejich fungování tak, aby přispívaly ke zlepšení bezpečnostní situace, například užším propojením s preventivními programy.
- **Zvýšení bezpečnosti v konkrétních rizikových oblastech** — Identifikace nebezpečných míst a cílené zásahy, jako je posílení hlídek, zlepšení osvětlení či urbanistické úpravy veřejných prostranství, mohou významně přispět ke snížení kriminality. Doporučuje se provádět pravidelnou analýzu bezpečnostní situace ve městě a podle ní přijímat adekvátní opatření.
- **Komplexní přístup k prevenci kriminality** — Pro dlouhodobé zlepšení bezpečnostní situace je nutné zavést systematický přístup k prevenci kriminality, který kombinuje represivní opatření s preventivními programy, podporou sociální integrace a aktivní spoluprací mezi samosprávou, policií a občany.

Bezpečnostní situace v Jihlavě vyžaduje komplexní přístup k prevenci kriminality, který reflektuje aktuální potřeby obyvatel a identifikované problematické oblasti. Na základě provedené analýzy a výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že stávající preventivní opatření nejsou dostatečně efektivní a neodpovídají plně očekáváním veřejnosti. Přestože ve městě existují určité mechanismy zaměřené na prevenci kriminality, jejich účinnost je omezena jak nedostatečnými kapacitami, tak i slabou koordinací mezi jednotlivými subjekty zapojenými do zajištění bezpečnosti.

Hlavními problémy, na které bylo v průběhu výzkumu poukázáno, je nízká viditelnost a přítomnost bezpečnostních složek v rizikových lokalitách, neefektivní komunikace mezi městskou správou a veřejností, vnímání určitých skupin obyvatel jako zdroje bezpečnostních problémů a potřeba přísnějšího postihu pachatelů trestných činů. Identifikovány byly také konkrétní oblasti, kde je žádoucí zvýšit bezpečnostní opatření, ať už formou posílení hlídek, modernizace kamerového systému nebo zpřísnění kontrolních mechanismů. Předložené návrhy na zlepšení prevence kriminality představují systematický soubor opatření, která by mohla přispět k pozitivní změně bezpečnostní situace ve městě. Klíčovým aspektem je nejen posílení represivních složek, ale také důraz na dlouhodobé preventivní strategie, které by pomohly předcházet vzniku kriminality a jejímu šíření. Významnou roli hraje rovněž spolupráce mezi městem, policií, sociálními službami a veřejností, která může přispět ke zlepšení povědomí o preventivních opatřeních a jejich širšímu využití.

Celkově lze konstatovat, že prevence kriminality v Jihlavě vyžaduje zásadní změny a přizpůsobení současným výzvám. Pouhé posilování represivních složek není dostačující – skutečně efektivní strategie musí zahrnovat i sociální integraci, vzdělávací programy a zapojení místní komunity do řešení bezpečnostních problémů. Přijetí navržených opatření by mohlo vést ke zlepšení situace, zvýšení pocitu bezpečí obyvatel a posílení důvěry veřejnosti v bezpečnostní složky a městskou správu.

Tato práce může být přínosná především pro orgány městské samosprávy a policii, které se zabývají prevencí kriminality a hledají efektivní způsoby, jak zlepšit bezpečnostní situaci ve městě. Výsledky dotazníkového šetření mohou poskytnout cennou zpětnou vazbu o vnímání bezpečnosti obyvateli Jihlavy a pomoci při rozhodování o prioritách v oblasti bezpečnostní politiky. Dále může být práce užitečná pro neziskové organizace a sociální pracovníky, kteří se věnují prevenci kriminality a integraci ohrožených skupin. Identifikované problémy a návrhy řešení mohou posloužit

jako podklad pro tvorbu preventivních programů zaměřených na zlepšení sociální situace a snižování kriminality. V neposlední řadě může být práce využita akademickou sférou, zejména studenty a výzkumníky zabývajícími se problematikou prevence kriminality, veřejné správy a bezpečnostních studií. Poskytuje konkrétní případovou studii aplikace preventivních opatření v městském prostředí a může sloužit jako inspirace pro další výzkum v této oblasti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. **BARTLOVÁ**, Milena. *Jihlava - dějiny moravských měst*. Brno: Moravské zemské muzeum, 2009. 878 s. ISBN 978-80-7106-551-7
2. **MACEK**, Pavel a **UHLÍŘ**, Lubomír. *Dějiny obecních policí I*. 1. vydání. Praha: Police History ČR, 2004. s. 34-40. ISBN 80-86477-26-6.
3. **MATOUŠEK**, Oldřich a **MATOUŠKOVÁ**, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2011. 262 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
4. **PAPRČKA**, Milan a kol. *Jihlava a okolí z nebe*. Zlín: CBS nakladatelství, 2023. 152 s. ISBN 978-80-88616-03-0
5. **PROTIVINSKÝ**, Miroslav. *Prevence kriminality*. Praha: Grada, 2012. 198 s. ISBN 978-80-247-4665-4.
6. **ŘÍČAN**, Pavel. *Sociální a osobnostní výchova: Prevence rizikového chování*. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-742-8.
7. **SVATOŠ**, Roman. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.
8. **TOMÁŠEK**, Jan. *Úvod do kriminologie*. Praha: Grada, 2010. 214 s. ISBN 978-80-247-2982-4
9. **VEČERKA**, Karel a kol. *Občané o kriminalitě a prevenci*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2003. 220 s. ISBN 978-80-7338-000-7.
10. **VETEŠNÍK**, Pavel, **CHAUER**, Ivo a **ZÍDKA**, Aleš. *Obecní policie*. 1. vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk ČR, 2013. s. 15-25. ISBN 978-80-7380-463-3.
11. **WILSON**, James Q. a **PETERSILIA**, Joan. *Crime and Public Policy*. New York: Oxford University Press, 2011. s. 45-48. ISBN 978-0-19-539936-3.
12. **ZAPLETAL**, Josef. *Prevence kriminality*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2005. 92 s. ISBN 80-7251-200-5.
13. **ZIMOLA**, David a kol. *590 let jihlavské radnice*. Jihlava: Městské nakladatelství, 2026. 141 s. ISBN 978-80-88003-17-5

14. **ZOUBKOVÁ**, Ivana a **MOUSILOVÁ**, Marcela. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 144 s. ISBN 80-86795-05-5.
15. **ZOUBKOVÁ**, Ivana. *Kontrola kriminality mládeže*. Praha: Armex, 2010. 144 s. ISBN 978-80-86795-05-5.

Elektronické zdroje

1. **BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ**. [online]. 2009 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz>
2. **Centrum primární prevence DOK Jihlava** [online]. Jihlava: Oblastní charita Jihlava. © 2024. cit. [2024-12-18] Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/centrum-primarni-prevence-dok-jihlava/>
3. **F POINT**. *O nás* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.fpoint.cz/o-nas>
4. **CHARITA JIHLAVA**. *O nás* [online]. © 2024 [cit.2024-11-28]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/o-nas/>
5. **CHARITA JIHLAVA**. *Výpis služeb* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://jihlava.charita.cz/co-delame-nase-sluzby/vypis-sluzeb/k-centrum/>
6. **JIHLAVA**. *Domovník – preventista*. [online]. 2021. [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/domovnik-preventista/d-546355>
7. **JIHLAVSKÁ DRBNA**. *Jihlavský vrakbar* [online]. 2021. cit. [2024-12-18]. Dostupné z: <https://jihlavska.drbna.cz/zpravy/vzdelani/14513-jihlavsky-vrakbar-je-aktivni-i-v-teto-dobe-skolam-nabizi-on-line-preventivni-programy.html>
8. **MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA**. *Historie* [online]. 2024 cit. [2024-12-10]. Dostupné z: <https://www.jihlava-city.cz/historie-mestske-policie-jihlava/d-157036>
9. **MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA**. *Prevence kriminality* [online]. 2021 [cit. 2024-11-29]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/prevence%2Dkriminality/d-516196/p1=110216>
10. **MĚSTSKÁ POLICIE JIHLAVA**. *Prevence kriminality*. [online] 2024. cit. [2024-12-10]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/prevence%2Dkriminality/d-516196/p1=110216>
11. **MINISTERSTVO VNITRA**. *O nás/ Prevence kriminality* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>
12. **NEŠPOR, Zdeněk**. **SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR**. [online]. 2017. [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

13. **POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.** *Prevence.* [online]. © 2024 [cit. 2024-11-28]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-609977.aspx>
14. **STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA.** *Asistent prevence kriminality* [online]. 2022 [cit. 2024-11-30]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/cinnost-asistentu-prevence-kriminality-pokracuje-i-v-roce-2022/d-550856>
15. **STATUTÁRNÍ MĚSTO JIHLAVA.** *Dataplan.info* [online] 2022 [cit. 2024-12-10]. Dostupné z: https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/pl-an-prevence-kriminality-jihlava-2023-2026.pdf
16. **Zdraví a prevence s 211.** [online]. *Praha: Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR.* © 2024 [cit. 2024-18-12]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/akce/zdravi-a-prevence-s-211-jihlava>

Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 109/2002 Sb. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>
2. Zákon č. 553/1991 Sb. *Zákon České národní rady o obecní policii.* Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>
3. Obecně závazná vyhláška města Jihlavy č.3/1992 *o zřízení Městské policie v Jihlavě.* Dostupné z: <https://www.jihlava.cz/historie-mestske-policie-jihlava/d-157036>

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1 — Jakého jste pohlaví?

Graf. č. 2 — Kolik Vám je let?

Graf č. 3 — Jak dlouho žijete v Jihlavě?

Graf č. 4 — Kde v Jihlavě žijete?

Graf č. 5 — Jak byste ohodnotili bezpečnostní situaci v Jihlavě ve srovnání s jinými městy?

Graf č. 6 — Cítíte se bezpečně na veřejných prostranstvích v Jihlavě (parky, náměstí, zastávky MHD)

Graf č. 7 — Domníváte se, že se bezpečnostní situace v Jihlavě v posledních pěti letech zlepšila, zhoršila, nebo zůstala stejná?

Graf č. 8 – Které lokality v Jihlavě považujete za nebezpečné?

Graf č. 9 — Jaké faktory podle Vás nejvíce ovlivňují pocit nebezpečí v Jihlavě?

Graf č. 10 — Jaké znáte preventivní programy, které pořádá město Jihlava nebo Městská policie Jihlava?

Graf č. 11 — Myslíte si, že jsou obyvatelé Jihlavy dostatečně informováni o preventivních aktivitách a programech města?

Graf č. 12 — Zúčastnili jste se někdy některého z preventivních programů? Pokud ano, jakého?

Graf č. 13 — Hodnotíte preventivní programy jako přínosné?

Graf č. 14 — Hodnotíte spolupráci městské policie a obyvatel při řešení bezpečnostních problémů jako dostatečnou?

Graf č. 15 — Co byste navrhovali zlepšit v oblasti prevence kriminality v Jihlavě?

Seznam příloh

Příloha č. 1 — dotazník

Přílohy

Dotazník

Zdravím Vás, jsem studentkou VŠERS v Příbrami, kde dokončuji bakalářské studium. V rámci své práce na téma „Prevence kriminality v Jihlavě a její zhodnocení“ provádím průzkum mezi obyvateli města. Dotazník obsahuje uzavřené i otevřené otázky, kde stačí stručně odpovědět. Vyplnění Vám nezabere více než 5 minut a odpovědi jsou zcela anonymní. Výsledky budou využity výhradně pro účely mé bakalářské práce.

Budu Vám vděčná za Váš čas a ochotu podělit se o svůj názor.

Děkuji za spolupráci!

1. Jakého jste pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena
2. Kolik Vám je let?
 - a) 18–20
 - b) 21–30
 - c) 31–40
 - d) 41–50
 - e) 51–60
 - f) 61 a více
3. Jak dlouho žijete v Jihlavě?
 - a) Méně než 1 rok
 - b) 1–5 let
 - c) Více než 5 let
 - d) Celý život
 - e) Nežiji zde, pouze studuji
 - f) Nežiji zde, pouze pracuji
 - g) Dojíždím denně už 6 let
 - h) Nežiji, ale trávím zde spoustu času
4. Kde v Jihlavě žijete?
 - a) Centrum
 - b) Sídliště
 - c) Okraj města
 - d) Okolní vesnice

- e) Širší centrum
- 5. Jak byste ohodnotili bezpečnostní situaci v Jihlavě ve srovnání s jinými městy?
 - a) Velmi dobrá
 - b) Spíše dobrá
 - c) Průměrná
 - d) Spíše špatná
 - e) Velmi špatná
- 6. Cítíte se bezpečně na veřejných prostranstvích v Jihlavě (parky, náměstí, zastávky MHD)
 - a) Ano, vždy
 - b) Spíše ano
 - c) Neutrálně
 - d) Spíše ne
 - e) Ne, nikdy
- 7. Domníváte se, že se bezpečnostní situace v Jihlavě v posledních pěti letech zlepšila, zhoršila, nebo zůstala stejná?
 - a) Zlepšila se
 - b) Zůstala stejná
 - c) Nezlepšila se
- 8. Které lokality v Jihlavě považujete za nebezpečné?
 - a) Masarykovo náměstí
 - b) Park Gustava Mahlera
 - c) Autobusové nádraží
 - d) Vlakové nádraží
 - e) Horní Kosov
 - f) OC areál Březinky
 - g) Jiné
- 9. Jaké faktory podle Vás nejvíce ovlivňují pocit nebezpečí v Jihlavě?
 - a) Nedostatek osvětlení
 - b) Přítomnost podezřelých osob
 - c) Nedostatečná přítomnost policie
 - d) Vandalismus
- 10. Jaké znáte preventivní programy, které pořádá město Jihlava nebo Městská policie Jihlava? Otevřená otázka

11. Myslíte si, že jsou obyvatelé Jihlavy dostatečně informováni o preventivních aktivitách a programech města?
- a) Ano, rozhodně
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Rozhodně ne
12. Zúčastnili jste se někdy některého z preventivních programů? Pokud ano, jakého? Otevřená otázka
13. Hodnotíte preventivní programy jako přínosné?
- a) Rozhodně ano
 - b) Spíše ano
 - c) Neutrálně
 - d) Spíše ne
 - e) Rozhodně ne
14. Hodnotíte spolupráci městské policie a obyvatel při řešení bezpečnostních problémů jako dostatečnou?
- a) Ano, plně dostatečnou
 - b) Spíše dostatečnou
 - c) Neutrální
 - d) Spíše nedostatečnou
 - e) Zcela nedostatečnou
15. Co byste navrhovali zlepšit v oblasti prevence kriminality v Jihlavě? Otevřená otázka